

PAPER DETAILS

TITLE: 22 NUMARALI KIRSEHIR SER'İYYE SİCİLİ'NİN (H.1327-1328/M.1909-1910)

DEGERLENDIRILMESI

AUTHORS: Ebru Olçay Çora, Sevim Erdem

PAGES: 199-244

ORIGINAL PDF URL: <https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/4357610>

22 NUMARALI KIRŞEHİR ŞER'İYYE SİCİLİ'NİN (H.1327-1328/M.1909-1910) DEĞERLENDİRİLMESİ*

Ebru OLÇAY ÇORA¹, Sevim ERDEM²

Geliş: 11.11.2024 / Kabul: 22.12.2024
DOI: 10.62809/matbuat.1583333

Öz

Tarih; geçmiş öğretiler, hatırlatır ve geleceğe ışık tutar. Geçmiş ile günümüz arasında bağlantı kurmamıza vesile olan arşivler ise adeta keşfedilmeyi bekleyen birer hazinedir. Bu hazinenin bir kısmını ise Şer'iyye Sicilleri oluşturur. Osmanlı Devleti'nde Şer'iyye sicili defterleri, yazıldıkları dönemin; iktisadi, sosyal ve coğrafi durumunu yansıtarak değerli bir kaynak niteliği taşır. Özellikle şehir tarihi, iktisat tarihi, hukuk tarihi açısından aydınlatıcı kaynakların başında gelmektedir. Şer'iyye Sicilleri, Osmanlı döneminde adli işlemleri kaydeden ve noterlik işlevini gören belgelerdir. Genellikle anlaşılır bir Türkçe ile yazılmış bu siciller, çeşitli boyutlarda olup, davaların hukuki şartlarına uygun şekilde katipler tarafından kaleme alınmışlardır. Çalışmada mahkemeye taşınan davaların çeşitliliği dikkat çekmiş; vasi tayini, boşanma-nafaka, veraset ve alacak konuları olduğu gibi cinayet, kavga, yaralama, zina konularını içeren davalarında olduğu görülmüştür. Bu dava konularına ek olarak, Ramazan ayının ve Ramazan Bayramının başlangıcına dair ilanlar da mevcuttur. "22 Numaralı Kırşehir Şer'iyye Sicili'nin (H.1327- 1328/M.1909-1910) Transkripsiyonu ve Değerlendirilmesi" başlıklı çalışmadaki hükümlerin özetleri, konularına göre tasnif edilerek makaleye eklenmiştir.

Anahtar Kelimeler: Kırşehir, Şer'iyye Sicili, 22 Numara, Mahkeme, Şehir Tarihi.

EVALUATION OF THE REGISTER NO 22 (H.1327-1328/M.1909-1910) OF KIRŞEHİR SHARIA COURT

Abstract

History: It teaches, reminds us of the past, and sheds light on the future. Archives, which enable us to establish a connection between the past and the present, are like treasures waiting to be discovered. A part of this treasury consists of the Sharia Registries. In the Ottoman Empire, Sharia Registry books are a valuable source as they reflect the economic, social, and geographical conditions of the period in which they were written. It is one of the most enlightening sources, especially in terms of urban history, economic history, and legal history. Sharia registers are documents that recorded judicial transactions and functioned as notaries during the Ottoman period. These registry, generally written in understandable

* Bu çalışma yüksek lisans tezinden üretilmiştir.

¹ Araştırmacı, ebru.olcy@gmail.com, ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-6163-0095>.

² Doç. Dr., Bitlis Eren Üniversitesi, Fen Edebiyat Fakültesi, Tarih Bölümü, sevimerdem23@hotmail.com, ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-6335-2992>.

Turkish, are of various sizes and were written by clerks in accordance with the legal conditions of the cases. In the study, the diversity of the cases brought to court attracted attention; it was seen that there were cases involving the appointment of a guardian, divorce-alimony, inheritance and receivables, as well as cases involving murder, fighting, wounding, and adultery. In addition to these lawsuits, there are also announcements regarding the beginning of the Month of Ramadan and the Festival of Ramadan. Summaries of the provisions in the study titled "Transcription and Evaluation of the Register No. 22 (H.1327-1328/M.1909-1910) of Kırşehir Sharia Court" were classified according to their subjects and added to the article.

Keywords: Kırşehir, Sharia Register, No 22, Court, City History.

Giriş

Şer'iyye Sicilleri; mahalli tarih açısından olduğu kadar, içtimai yapı hakkında da önemli bilgiler içermekte olup, tarihçilerin en çok kullandığı bilgi, belge içerikli kaynaklardandır (Halaçoğlu, 1976: 99). Siciller, kadıların merkez ile yaptıkları resmi yazışmaları, halkın şikâyet ve dileklerini, hukuki düzenlemeler olarak kabul edilmiş ferman ve hükümleri yansıtmaktadır. Bununla birlikte, Şer'iyye Sicilleri, Osmanlı Devleti'nin idari, iktisadi ve sosyal tarihinin öğrenilmesine önemli katkılar sağlamaktadır (Akgündüz, 1988: 12).

Bu makalenin ana kaynağı, "22 Numaralı Kırşehir Şer'iyye Sicili (H.1327-1328/M.1909-1910) defteri (BOA, MŞH. ŞSC. d. No.6128/22) olup, Kırşehir hakkında detaylı bilgiler elde edilmiştir.

Kırşehir'in Coğrafi Konumu ve Adı

Denizden yaklaşık 990 m. yükseklikte, Kızılırmak'a ulaşan Kılıçözü suyu vadisi boyunca yer alan Kırşehir (Şahin, 2002: 481); günümüzde İç Anadolu Bölgesinin 13 ilinden biri olup, Nevşehir, Aksaray, Kırıkkale, Yozgat ve Ankara illeri ile çevrilidir (Cihan, 1990: 9).

Orta Kızılırmak bölümünde yer alan Kırşehir'de birçok akarsu vardır. Başlıca büyük akarsularını ve vadilerini; güneyde, Kızılırmak ve Kızılırmak Vadisi, kuzeyde Delice Irmağı ve Delice Vadisi, batısında ise Kaman topraklarından doğup Kızılırmak'a dökülen Kılıçözü Çayı ve Kılıçözü Vadisi oluşturmaktadır (Ünsal, 2012a: 14).

Kırşehir'in adı: Antik çağda Mocissus (Horvath, 2010: 106), Etiler döneminde; Akuva Saravena (Su şehri), Romalılar ve Yunanlılar döneminde; Chamanen, Mokissos, Parnassos, (Gündüz, 2011: 1240), Bizans imparatoru I. Justinianos devrinde ise Justinianopolis adıyla anılmaya başlanmıştır (Cihan, 1990: 26).

Türkler, Anadolu'nun ortasında bulunan bu kasabayı fethederek Bizans'tan aldıklarında buraya "Kırşehri" demişlerdir (Karaca, 2002: 56). Selçuklular devrinde yapılan bayındırlık faaliyetleri sonrasında şehrin çehresinin değişmesi ve

gelişmesinden dolayı, kaynaklarda Gülşehri olarak da (Tarım, 1938: 37) anıldığı tespit edilmiştir.

Tarihsel Süreci

Kırşehir'in Etilerden önce kurulmuş olduğu tahmin edilmektedir (Sürmeli, 1984: 46). Anadolu'da Hitit Devleti'nin kurulmasıyla Kırşehir, bu devletin sınırları içerisinde yer almış olup (Karaca, 2002: 56), Kırşehir'in, bu dönemde Hattuşaş'a bağlı olduğu bilinmektedir (Cihan, 1990: 26,27). Hititlerin iç savaşlar nedeniyle varlığının sona ermesi ile Kırşehir ve çevresi Asur Devleti hakimiyetine geçmiştir (Karaca, 2002: 56).

Asur Devleti döneminde; tüccarların, kervanlarla mallarını ticari olarak Anadolu'ya taşımasıyla başlayan ve "Asur Ticaret Kolonileri Çağı" olarak adlandırılan dönem de (Gökçek ve İnce, 2016: 43), ticari faaliyetin bilinçli olarak yapılmasıyla Kırşehir ve çevresi, yazı ile tanışan ilk bölgeler arasında yer almıştır (Ünsal, 2012b: 3169). Asur Devleti hâkimiyeti sonrasında, Persler Anadolu'nun tamamını ele geçirmiş ve Kırşehir, Perslerin Katpatukya ismini verdikleri batı kısmında kalmıştır (Cihan, 1990: 27).

Kırşehir ve civarı M.Ö. 333'de Kapadokya Krallığı'nın hakimiyetine girmiştir. Daha sonrasında Roma tarafından yoğun bir baskı gören Kapadokya bölgesi, M.S. 18 yılında Roma'ya bağlanmıştır (Cihan, 1990: 27). Romalılar, Anadolu'yu on altı bölgeye ayırdıklarında Kırşehir; Karsıyan ve Mazoka (Mazorka) denilen Kayseri'ye tabi olmuştur. (Tarım, 1938: 16). Roma'nın Doğu ve Batı olmak üzere ikiye ayrılmasıyla, tüm Anadolu coğrafyası gibi Kırşehir de Doğu Roma (Bizans)'nın sınırları içerisinde kalmıştır (Karaca, 2002: 57).

Kırşehir'in bir şehir olarak ortaya çıkması, Anadolu Selçuklu Devleti dönemine denk gelmektedir. Bu dönemde mimari ve fiziki yönden büyük bir gelişme yaşanmış olup, günümüzde de varlığını sürdüren medrese, cami ve türbe gibi yapılar bunu açıkça göstermektedir (Günçıktı, 2010: 18). Moğol istilası sebebiyle Anadolu'da devlet otoritesi zayıflayınca, Türkmen kitleleri yeni arayışlara girmişlerdir. Bir süre sonra Moğolların anlaşmazlığa düşmeleriyle birlikte Türkmenler, boy liderleri önderliğinde teşkilatlanmış ve yeni Türk beylikleri kurmuşlardır (Eskikurt, 2014: 24). Kırşehir, Selçuklular ve Anadolu'daki bazı beylikler arasında birkaç defa el değiştirmiştir (Şahin, 2002: 480).

Osmanlı Devleti hakimiyetine girişinin ilk yıllarında Kırşehir'in, "Vilayet-i Kırşehir" adıyla, Rum eyaletine bağlı olduğu tespit edilmiştir (Mıstanoglu, 2004: 13). Daha sonraki dönemlerde ise, Karaman'a sancak olarak bağlanmıştır (Sürmeli, 1984: 5). Evliya Çelebi'nin Seyahatnamesinde de yine Kırşehir'in, Karaman eyaletine bağlı yedi sancaktan biri olduğu belirtilmiştir (Evliya Çelebi, 1983: 143). Sonrasında ise Konya ve Ankara Vilayetlerine bağlı olarak sancak olma vasfını korumuştur (Sürmeli, 1984: 5).

Şer'iyye Mahkemelerinin Genel Yapısı

Osmanlı Devleti, hukuk alanında şeriatın üstünlüğü ilkesini benimsemiştir (İnalçık, 2000: 39). Kendisinden önce kurulan Müslüman Türk Devletleri tarafından oluşturulmuş olan Şer'i hukuk ile birlikte, kanun ve örf kaynaklı hukuk düzenini de kullanarak (Tosun, 2020: 4), hukukunu Şer'i Hukuk ve Örfi Hukuk olarak iki başlık altında toplamıştır (Doğan, 2019: 195).

Osmanlı hâkimiyeti sınırları içerisinde yaşayan gayrimüslim tebaa, ticari ve kamu meselelerinde Müslüman halk ile ayırım gözetilmeksizin aynı mahkemeye müracaat ediyorlardı (Saray, 2016: 51). Tanzimat Fermanı ve sonrasında ise Müslüman ve gayrimüslim halk arasındaki ticaret ve ceza davaları için karma mahkemeler kurulması ve bu mahkemelerde geçerli olacak kanunlar halka taahhüt edilmişti (Özkan, 2022: 247). Tanzimat Fermanı, Osmanlı Devleti'nde hukukun gelişimi açısından oldukça önemlidir (Nohutçu, 2020: 25).

Osmanlı Devleti'nde uyuşmazlıklar genel olarak, kadılar tarafından şer'i mahkemelerde çözüme kavuşturulmuştur (Tosun, 2020: 5). Şer'iyye mahkemeleri ayırım yapmaksızın Müslüman ve gayrimüslim bütün halka açık olmuş ve davaların türü bakımından da yine ayırım gözetilmemiştir (Doğangüzel, 2019: 50). Mahkemelerde tamamlanan dava dosyaları, şer'i hükümlere göre karara bağlanmıştır (Teber, 2000: 549). Şer'iyye mahkemelerinin kendilerine ait bir makamı bulunmamaktadır. Kadılar, yargılamalarını kolayca yürütebilecekleri ve ilgililerin ulaşabileceği bir yer seçerler. Bu mekânlar genellikle kadının evinin bir köşesi, cami, mescit veya medresede yer alan bir oda olabilir (Erdem, 2010: 492).

Tanzimat Fermanı ile beraber tek kadıdan oluşan klasik Osmanlı mahkemesine ek olarak, Ticaret ve Nizamiye mahkemeleri de kurulmuştur. Şer'iyye mahkemelerinin ise Tanzimat ve Meşrutiyet dönemlerinde görev alanları kısıtlanmış olup varlıkları Osmanlı Devleti'nin yıkılışına kadar devam etmiştir (Durhan, 2008: 58).

Şer'iyye Mahkemelerindeki Görevliler

Kadı: Osmanlı Devleti'nde kadı; hukukçular sınıfını temsil eden ilim adamıdır (Ortaylı, 2001: 69). Kadı olmanın başlıca şartları arasında; geniş hukuk bilgisine, vücut bütünlüğüne, örf ve âdetleri kavrayabilecek kültüre, tesir altında kalmayacak ahlaka ve karaktere sahip olmaları yer almaktadır. Ayrıca dini yasak ve emirlere karşı davranışlarda bulunmamaları da yine kadı olmanın şartları arasındadır (Atar, 2001: 67).

Her kadı yeni vazifeye başlayacağı bölgeye geldiğinde, yeni bir defter tutardı. Defterin en başına vazife beratı yazıldıktan sonra, karara bağlanmış olan davalar kaydedilirdi (Avcı, 1999: 50). Alacak, borç, arazi, miras gibi davalar, her türlü anlaşmazlıklar ve ceza gerektiren suçlar; görev ve yetkileri oldukça geniş olan kadıların başkanlık ettiği ve reis sayıldığı mahkemelerde çözümlenirdi (Günçikti, 2010: 26).

Naib: Kelime olarak, “vekil, birinin yerine geçen, kadı vekili (Devellioğlu, 2017: 937)” anlamına gelmektedir. Kadılarda olduğu gibi naiblerin de atanabilmek için bazı şartları taşıması gerekmektedir. Bunların başında öncelikli olarak; taşradaki Hariç ve Dahil adlı medreselerde iyi eğitim almış olması şartı bulunmaktaydı (Kayar, 2020: 197). Eğitimin akabinde; atanmaları konusunda kadı, belirli bir yere kadar yetkiliydi. Kendi yerine naib tayin etme yetkisi var iken, yeni tayin olacak bir naibi ise önce merkeze bildirmek zorundaydı. Seçilen bu naibler, mevcut bölge halkının ulemasından ve bulundukları bölgenin medresesinden icazet almış kimselerden olmalıydı (Doğan, 2019: 206).

Çalışma hayatına geçildiğinde ise, belirli süreler içinde görev değişikliğine tâbî tutulan naibler, genel olarak süresiz olarak atanırlardı. İstisna olarak yirmi beş otuz sene aynı bölgede naiblik yapanlar dahi mevcuttu (İpşirli, 2006: 312). Atandıkları bölgelerde naibler, vazifelerinin mahiyetlerine göre; kadı naibleri, kaza naibleri, mevali naibleri, bâb naibleri, arpalık naibleri ve ayak naibleri olarak başlıca altı kısma ayrılırdı (Uzunçarşılı, 1988: 117).

Muhzır: Sicillerde sıkça rastladığımız bir kelime olarak muhzır; “şeriat mahkemelerinde mübaşir hizmetleri gören kimsedir” (Devellioğlu, 2017: 788). Muhzırların göreve seçilmeleri için bazı şartlar aranıyordu. Bunların başında daha önce bu görevi yapmış ya da özellikle asker olarak devlet görevinde bulunmuş olması gerekir ve sivil halktan tayin gerçekleştirilmezdi (Ahışhalı, 2020: 85).

Mahkemelerde; ilk dönemlerde şahısların ve dava taraflarının mahkemeye çağırılmaları muhzırlar vasıtasıyla şifahi tebliğ ile oluyordu. Gelmeyenler için ise cezai işlem uygulanıyordu. Daha sonraları bu şifahi davet işlemi yerine davetiye varakası denilen kâğıdın, yine muhzır vasıtasıyla taraflara gönderilmesi uygulamasına başlanmıştır (Akgündüz, 1988: 72). Çağırılan şahısların mahkemeye gelmemesi durumunda muhzırın zor kullanma yetkisi bulunmamakla beraber bu konuyla alakalı olarak kadının talep etmesiyle yanına asker alabilirdi. Muhzır bu görevlerine ek olarak, mahkemede genel olarak asayiş ve düzenin sağlanması görevini de yerine getirmekteydi (Ahışhalı, 2020: 85).

Katip: Kelime olarak kâtib; ketb (yazmak) fiilinden türetilmiş olup, yazı işiyle uğraşan kimse, bilgili kişi, sekreter demektir (Küçükaşcı, 2022: 49). Katip, mahkemelerde kadının en büyük yardımcısıdır. Katiplerin görevleri arasında; davalı ve davacı taraflardan dilekçelerini alarak kadıya arz etmek, tarafların ve şahitlerin ifadelerini yargılama sırasında yazıya geçirmek ve bu dava dosyalarının muhafazasını sağlamak vardır (Atar, 2003: 340). Kaynaklarda; kâtip, başkâtip geçtiği gibi, örnekte belirtilen şekilde ikinci kâtip olduğu da görülmektedir. “(...) mahkeme-i şer'iyye ikinci kâtibi Arif Efendi ibn-i Mehmed Efendi Ankara vilâyet-i celîlesi dâhilinde medine-i Kırşehir mahallâtından Hacı Hasan Mahallesi ahâlisinden mülâzım Hacı Hüseyin Ağanın hânesinde müste'ciren ikâmet itmekde bulunan el-yevm medine-i mezkûre Bosna kâtibi Mehmed Nuri Efendi ibn-i İsmail

Efendinin hânesine varub akd-i meclis-i şer'î-âli itdikde (...) ” (Olçay Çora, 2023: 184)

Katiplerin, görülen davaları deftere doğru bir şekilde aktarmaları için, konulara ve metinlere vakıf olmaları gerekiyordu. Bu nedenle katipler, mahkemenin işleyişi bakımından oldukça önemlidir (Kavak, 2015: 6).

Şühûdü'l-hâl: Osmanlı Devleti'nde mahkemelerdeki dava ve yargılamalarda iki çeşit şahit olduğu belgelerden anlaşılmaktadır. Bunlardan biri; dava konusu şahitler (şühûdü'l-udûl), diğeri ise; davanın gerçekleştiğine tanıklık eden şahitlerdir (şühûdü'l-hâl) (Erünsal, 2019: 10).

Şer'iyye mahkemelerinde şühûdü'l-hâl, yargılamaların dürüstlük, tarafsızlık içinde gerçekleştiğini ispat amacıyla bulunurlar ve isimleri de belgelere kaydedilirdi (Apaydın, 2010: 279). Örnekte görüldüğü üzere; “*Şühûdü'l-hâl: Mahalle-i mezkûre imamı Ali Efendi, muhtar-ı evveli Hacı Süleyman Ağa, a'zâdan Hacı Emin Efendi, a'zâdan Nazif Efendi*” (Olçay Çora, 2023: 104) şühûdü'l-hâlin muhtar ve azalardan olabileceği gibi, zaman zaman imam, odacı ve muhızırın da bu listede olduğu tespit edilmiştir. Şühûdü'l-hâl aynı zamanda, mahkemede görülen dava konusunda kadının bilgi ve tecrübesi dışında kalan, uzmanlık gerektiren bir konu olduğunda bilirkişilik vazifesi yapmıştır (Doğan, 2019: 208). Zaman zaman mahkemelerde bu vasıflarda, dönemin önde gelen hukuk adamları da yer almıştır (Doğan, 2019: 207).

Belgelerin en sonuna, davaya konu olan meselenin görüşülmesi sırasında orada bulunan kimselerin adları şühûdü'l-hâl başlığı altında yazılırdı. Bunun sebebi ise özellikle davanın halka açık ve tarafsız ilerlediğini ispat etmek amaçlıdır (Kütükoğlu, 2018a: 358).

Şer'iyye Sicilleri

Araştırmaların her biri kaynaklara dayandırıldığı sürece orijinalliği korunur ve ilmi olarak birçok alana katkı sağlar. Tarih araştırmalarında ise kaynakların başında belgeler gelir.

Şer'iyye Sicilleri yani mahkeme kayıtları, XVII. yüzyılın ikinci yarısından, XX. yüzyılın ilk çeyreğine kadar tutulmuştur (Avcı, 1999: 45). Mahkemelerde kadılar, hükme bağladıkları meseleleri kayıt altına alarak, kadı defterleri tutma geleneğini başlatmışlardır. Daha sonraki dönemlerde ise Şer'iyye Sicillerinin tutulması kanuni bir zorunluluk haline getirilmiştir (Teber, 2000: 538). Bu kanuni zorunlulukla beraber tutulmuş olan defterlerin kaybedilmesi sonucu kadılar cezai işlem görürdü (Kavak, 2015: 5).

Şer'iyye Sicillerinin İçerikleri

Kadı sicilleri, mahkeme kayıtları ve daha bilindik adıyla şer'iyye sicili denilen defterler, kadı veya naibi tarafından tutulur ve çeşitli konuları içerir (Uğur, 2010: 8).

Hüccet: Şeriat mahkemelerince verilen, hak veya sahipliği gösteren resmi belge, vesikadır (Devellioğlu, 2017: 445). Mahkemelerce görülen vasiyet, kefalet, nafaka, alım-satım, kira, hibe, borç, keşif, vakfiye, vekalet ve rüşdün ispatı gibi davalarda, kadılar tarafından hüccetler düzenlenirdi (Kavak, 2015: 4).

İ'lâm: Sözlük anlamı olarak: Bildirmek, işaret koymak anlamına gelen i'lâm (Akgündüz, 2000: 72), hukuk terimi olarak; herhangi bir davanın mahkeme-kadı tarafından nasıl hükme bağlandığını gösterir belgedir (Kütükoğlu, 2018a: 345).

Şer'iyye mahkemelerinde görülen davalarda kadı, yargılamayı bitirdikten sonra vermiş olduğu kararı önce şifahi olarak taraflara bildirir, sonrasında verilmiş olan kararı gerekçeleriyle beraber i'lâm tanzim ederek, bir örneğini sicile kaydeder, birer örneğini ise davacı ve davalıya verir (Akgündüz, 2000: 72). Örneğin; “(...) üç re's tosunların müddei mezbûr Numana def ve teslîme muhasebeci mûmâ-ileyh Rıza Beğ Efendi bi'l-izâfe vekîl-i mezbûr Hasan Efendiye tenbih olunduğu tescîl ve bi'l-iltimas Kırşehir mahkeme-i şer'iyesinde huzur-ı alilerine i'lâm olundu (...)” (Olçay Çora, 2023: 98) hayvanların Numan'a teslim edilmesine karar verildiği ve i'lâm ile bildirildiği tespit edilmiştir.

Vakfiye: Vakf kelimesi Arapça kökenli olmakla beraber; alıkoymak, durdurmak anlamlarında olup, terim olarak ise Allah'a yakın olmak adına mal ve mülkü, dini ve sosyal bir amaç hedefleyerek tahsis etme manasına gelmektedir. Vakfiyeler ise vakf edilmiş şeylerin niteliklerini ve vakf edilme özelliklerini kapsayan, kadıların onayladıkları belgelerdir (Tosun, 2020: 15). Kısacası “vakfiyeler; bir malı bağışlama, hibe etme için kullanılır” (Doğan, 2019: 21).

XVI. yüzyıla kadar vakfiyelerin rulo halinde yazıldığı görülmektedir. Sonrasında ise Tapu tahrir defterleri, vakıf kütükleri ve şer'iyye sicillerinde de örnekleri olan vakfiyeler, rulo ile beraber kitap şeklinde de yazılmaya başlanmıştır. Kitap şeklinde yazılan vakfiyeler daha çok padişahlar, vezirler ve hanedana mensup kadınlar için kaleme alınmıştır (Yüksel, 2012: 468). Vakfiyeler, kadı tarafından görülüp tescil edildikten ve şer'iyye siciline kaydedildikten sonra hukuki olarak geçerlilik kazanırlardı (Özgüdenli, 2012: 466).

Ma'ruz: Sözlük tanımına bakıldığında, “arz olunmuş, arz olunan” (Devellioğlu, 2017: 672), anlamındaki ma'ruz, terim olarak; kadı tarafından yazılan ancak kadı kararı olmayan, hukuki bir durum için yazılı tespit anlamı taşımayan, yalnızca kadının üst makama, icra makamına ya da başka bir kadıya yazdığı bir istek veya bir durumu kapsayan belgedir (Yalçınkaya, 2013: 32). Kısacası, astın üste yazdığı istekler ma'ruz olarak isimlendirilerek değerlendirilirdi (Tosun, 2020: 15).

1. HÜKÜM ÖZETLERİ

22 Numaralı Kırşehir Şer'iyye Sicili, 1909-1910 yılları arasını kapsamaktadır. Sicil toplamda 256 hükümden oluşmakta olup, konu çeşitliliği bakımından zengindir. Hükümlerin özetleri, içeriklerine göre başlıklar halinde tasnif edilmiştir.

1.1. Alacak

Hüküm No: 16

18 Nisan 1909 tarihli belgede, Bekir Kadı Mahallesi'nden Halil'in Kayabaşı Mahallesi'nden Kayserili Hacı Mustafa Ağa'nın mahkemede açacağı alacak davasına bakması için Yusuf Beyefendi'ye yetki verildiği belirtilmiştir.

Hüküm No: 17

18 Nisan 1909 tarihli ilamda, Cemele köyünden olup, Hac dönüşü vefat eden Hacı İsmail Ağa'nın, Halil Ağa'da olan alacağının varislerine ödenmesine dair hüküm yer almaktadır.

Hüküm No: 22

4 Mayıs 1909 tarihli belgede, Karalar köyünden Haydar'ın, Mülazım Veli Efendi aleyhinde açtığı davada Todori Efendi'ye yetki verdiği belirtilmiştir.

Hüküm No: 23

4 Mayıs 1909 tarihli belgede, Karalar köyünden Mülazım Veli Efendi'nin, Haydar aleyhinde açtığı davada Yusuf Beyefendi'ye yetki verdiği belirtilmiştir.

Hüküm No: 24

4 Mayıs 1909 tarihli belgede, Bekir Kadı Mahallesi'nden olup, Hac dönüşü vefat eden Hacı Hüseyin'in varislerinin, miraslarını vermeyenler için açtıkları davada Panayud Efendi'ye yetki verdikleri belirtilmiştir.

Hüküm No: 27

19 Mayıs 1909 tarihli belgede, Çorum'da oturan Lonerzade Hacı Faik Efendi ile Nuri Efendi'nin, Kırşehir Muhasebecisi Mehmet Tahir Efendi hakkında açtıkları alacak davasında, Mehmet Tahir Efendi'nin Şerya Beyefendi'ye yetki verdiği belirtilmiştir.

Hüküm No: 30

2 Haziran 1909 tarihli belgede, Kındam Mahallesi'nden Ayşe Hatun'un, Keskin Kazasında bulunan ev ve arsasını Hacı Zeynep Hatun'a sattığı ancak parasının tamamını alamamasında dolayı, borcun tahsil edilip kendisine verilmesi için Berberzade Hacı Ali Ağa ile Ali Ağa'ya yetki verdiği belirtilmiştir.

Hüküm No: 33

5 Haziran 1909 tarihli belgede, Toklu Kaman köyünden Mehmet'in, İbrahim ve başkaları hakkında açtığı eşya ve nakit para davasında, Yusuf Bey'e yetki verdiği belirtilmiştir.

Hüküm No: 37

10 Haziran 1909 tarihli belgede, Ahi Evran Mahallesi'nden Haydar Ağa'nın, Kayabaşı Mahallesi'nden İbrahim Efendi aleyhine açtığı davada, Kirkor Efendi'ye yetki verdiği belirtilmiştir.

Hüküm No: 38

12 Haziran 1909 tarihli ilamda, Ürgüp kazasına bağlı Karaca Viran köyünden olan Hüseyin'in kaybettiği hayvanlarını alan, Yorinağıl-ı Sağır köyünden Osman ile Halil'in bu hayvanları kendisine vermelerine dair hüküm yer almaktadır.

Hüküm No: 42

8 Temmuz 1909 tarihli ilamda, vergi memuru iken vefat eden Mehmed Nuri Efendi'nin birikmiş maaşlarının, mirasçıları karısı Saadet Hanım ile kızı Sıdika'ya ödenmesine dair hüküm yer almaktadır.

Hüküm No: 43

10 Temmuz 1909 tarihli belgede, Aşık Paşa Mahallesi'nden Abdullah'ın, Çoğun köyünden Arif ve Nabi İnan Mustafa'ya karşı açtığı tarla davasında, Sadık Efendi ile Panayud Efendi'ye yetki verdiği belirtilmiştir.

Hüküm No: 44

5 Temmuz 1909 tarihindeki belgede, Kayabaşı Mahallesi'nden İbrahim Efendi'nin, Ahi Evran Mahallesi'nden Haydar'a karşı açtığı alacak davasında Akif Efendi ile Lion'a yetki verdiği belirtilmiştir.

Hüküm No: 47

11 Temmuz 1909 tarihli ilamda, Yorinağıl-ı Kebir köyünden Halil'in, Osman'a karşı açtığı kısrak ve tay davasında Sadık Efendi ile Panayud Efendi'yi yetkilendirdiği hükmü yer almaktadır.

Hüküm No: 55

4 Ağustos 1909 tarihli ilamda, Ömer Kethüda köyünden Mehmed'e karşı, Hacı Araplı köyünden Döndü'nün açtığı eşya ve hayvan davasında, Yusuf Beyefendi'nin yetkilendirildi hükmü yer almaktadır.

Hüküm No: 57

4 Ağustos 1909 tarihindeki ilamda, Keskin Kazası Kara Ağaç köyünden Hacı İsmail Ağa'nın atını gasp eden Savcılı Orta Oba köyünden olan Hasan Ağa'nın, atı geri vermesine dair hüküm yer almaktadır.

Hüküm No: 61

4 Ağustos 1909 tarihli belgede, Avanos Kazasına bağlı Bazlamaç köyünden olan Arif'in, Kuşdili Mahallesi'nden Esteban ve Dikran'da ki alacağının tahsil edilmesi için Yusuf Beyefendi'nin yetkilendirildiği belirtilmiştir.

Hüküm No: 62

7 Ağustos 1909 tarihindeki belgede, Savat Mahallesi'nden Raziye ve Kemban'ın, Hamid'e karşı açtıkları tarla, bahçe, ev, bağ ve eşya davasında Sadık Efendi ile Panayud Efendi'yi vekil olarak yetkilendirdiği belirtilmiştir.

Hüküm No: 63

8 Ağustos 1909 tarihli belgede, Hacı Bektaş Nahiyesinin Savat Mahallesinden olan Hamid Ağa'nın, Raziye ve Kemban'a karşı açtığı tarla vesaire davasında Akif Efendi ve Lion Efendi'yi yetkilendirdiği belirtilmiştir.

Hüküm No: 64

14 Ağustos 1909 tarihindeki ilamda, Müderris köyünden Halil Efendi'nin, Kasba Ağa'ya karşı açtığı alacak davasında Yusuf Beyefendi'yi yetkilendirdiğine dair hüküm yer almaktadır.

Hüküm No: 66

15 Ağustos 1909 tarihli ilamda, Helvacılar köyünden Hacı Osman ile Hacı Bekir'in açtıkları eşya ve para davasında Çidarzade Mehmet Efendi'yi yetkilendirdikleri hüküm yer almaktadır.

Hüküm No: 67

26 Ağustos 1909 tarihindeki ilamda, Aydoğmuş köyünden Hasan Efendi'nin, kaybettiği hayvanlarının Tursel oğlu Numan'dan alınıp, kendisine teslim edilmesine dair hüküm yer almaktadır.

Hüküm No: 68

26 Ağustos 1909 tarihli ilamda, Koçhisar Solak Uşağı köyünden olan Derviş'in kaybettiği hayvanlarının Hasan Efendi'den alınıp, kendisine teslim edilmesine dair hüküm yer almaktadır.

Hüküm No: 69

26 Ağustos 1909 tarihindeki ilamda, Aydoğmuş köyünden Mustafa'nın kaybettiği hayvanlarının, Hasan Efendi'ye teslim edilmesinden dolayı, kendisinden alınarak sahibine verilmesine dair hüküm yer almaktadır.

Hüküm No: 70

26 Ağustos 1909 tarihli ilamda, Aydoğmuş köyünden olan Yusuf'un kaybettiği hayvanlarının, Hasan Efendi'ye teslim edilmesinden dolayı, kendisinden alınarak sahibine verilmesine dair hüküm yer almaktadır.

Hüküm No: 71

26 Ağustos 1909 tarihli ilamda, Karalar köyünden İbrahim'in kaybettiği hayvanlarının, Hasan Efendi'ye teslim edilmesinden dolayı, kendisinden alınarak sahibine verilmesine dair hüküm yer almaktadır.

Hüküm No: 75

5 Eylül 1909 tarihindeki ilamda, Aşık Paşa Mahallesi'nden Mustafa Efendi'nin kaybetmiş olduğu kısırağının, Hacı Süleyman Ağa'ya teslim edilmesinden dolayı, kendisinden alınarak sahibine verilmesi hükmü yer almaktadır.

Hüküm No: 77

12 Eylül 1909 tarihli ilamda, İbrişim köyünden olan Bekir Çavuş'un kaybettiği ineğinin, Hasan Efendi'ye teslim edilmesinden dolayı, kendisinden alınarak sahibine verilmesi hükmü yer almaktadır.

Hüküm No: 79

13 Eylül 1909 tarihindeki ilamda, Mucur nahiyesi Solaklı mahallesinden Osman'ın kaybetmiş olduğu öküzünün, Sıdıklı Orta Oba köyünden Arif'in elinde olduğundan, alınarak kendisine teslim edilmesine dair hüküm yer almaktadır.

Hüküm No: 84

15 Ekim 1909 tarihli ilamda, Kaya Şeyhi mahallesinden Enver Efendi'nin kaybettiği hayvanlarının, Hasan Efendi'ye teslim edilmesinden dolayı, kendisinden alınarak sahibine verilmesi hükmü yer almaktadır.

Hüküm No: 86

24 Ekim 1909 tarihli ilamda, Sıdıklı Büyük Oba köyünden olan Fatma ve Ayşe'ye karşı, İbrahim tarafından açılan tarla davasında Linon Efendi yetkilendirilmiştir.

Hüküm No: 91

31 Ekim 1909 tarihindeki ilamda, Hamam kazası (Haymana) Çuluk köyünden olan Ahmet'in kaybetmiş olduğu atının, Bazıroğlu Ahmet'te olması ve kendisine ait olduğunu ispat etmesi üzerine, teslim etmesi için Bazıroğlu Ahmet'e tembih edilmiş hüküm yer almaktadır.

Hüküm No: 93

16 Kasım 1909 tarihindeki belgede, Kaya Şeyhi Mahallesi'nden olan Hikmet Hanım, Lütfi Efendi'ye borç vermiş ve borcu tahsil etmek üzere Kasabzade Musa Efendi'yi yetkili kılmıştır.

Hüküm No: 94

16 Kasım 1909 tarihindeki belgede, aslen Kayserili olan ve Kuşdili Mahallesi'nden Ermeni Hacı Bedurisoğlu Agob Ağa'nın kızı ve Keşişyan Esteban Ağa'nın karısının, tapu ile sahip olduğu Kayseri'nin Konakboğan Mahallesi'ndeki evini ve mallarını satarak, parasını kendisine ulaştırmak için Esteban Efendi'yi yetkilendirdiği belirtilmiştir.

Hüküm No: 95

17 Kasım 1909 tarihindeki ilamda, Çağırkan köyünden olan Ali Ağa'ya karşı Hacı Nafi, Hacı Osman ve Hacı Akif'in buğday parası için açmış olduğu davada Yusuf Beyefendi'nin yetkili kılındığı hükmü yer almaktadır.

Hüküm No: 96

20 Kasım 1909 tarihli ilamda, Çiftlik köyünden Mehmet Kahya ve başkalarının, Kaya Şeyhi Mahallesi'nden Hüseyin Efendizade Rıza, Esad ve Mehmet'e karşı ev, kira, haciz ve tarla üzerine açtıkları davada Rıza Efendi'yi yetkili kıldıklarına dair hüküm yer almaktadır.

Hüküm No: 98

22 Kasım 1909 tarihli belgede, Ankara'ya bağlı Kalaycık kazası Düşkünler Mahallesi'nden olup ve tutuklu olan Hacı Emin Ağa'nın, Kalaycık'ın Komartaş köyündeki tarla hisselerine müdahale eden Sadık'tan hisselerinin alınması için, kardeşi olan Ömer Ağa'nın yetkilendirildiği belirtilmiştir.

Hüküm No: 99

24 Kasım 1909 tarihli ilamda, Bağbaşı Mahallesi'nden İsmail Efendi'nin açtığı Düyun-u Umumiye idaresiyle hazineye karşı olan ve selden dolayı ziyan olan oşür davasında Yusuf Beyefendi ve Cayurzade Mehmet Efendi'yi yetkili kıldığı hüküm yer almaktadır.

Hüküm No: 100

28 Kasım 1909 tarihindeki ilamda, Keskin'e bağlı Selmanlı Nahiyesinden Yamıklar köyünden Hacı Ömer Ağa'nın kaybetmiş olduğu kısrağının Hasan Ağa'dan alınarak kendisine teslim edilmesi hükmü yer almaktadır.

Hüküm No: 101

27 Kasım 1909 tarihindeki ilamda, Keskin'e bağlı Selmanlı Nahiyesinden Yamıklar köyünden Hacı Ömer Ağa'nın kayıp olan hayvanlarının Medrese Mahallesi'nden Necib Ağa'dan alınarak kendisine teslim edilmesi hükmü yer almaktadır.

Hüküm No: 102

28 Kasım 1909 tarihindeki ilamda, Keskin'e bağlı Selmanlı Nahiyesinden Yamıklar köyünden Hacı Ali Ağa'nın kaybettiği hayvanının Fatı Hatun'dan alınarak kendisine teslim edilmesi hükmü yer almaktadır.

Hüküm No: 103

29 Kasım 1909 tarihindeki ilamda, Konya'ya bağlı Kadınhanı nahiyesinden Mehmet'in kaybetmiş olduğu atının, Süreyya Efendi'ye verildiği hükmü yer almaktadır.

Hüküm No: 104

1 Aralık 1909 tarihindeki ilamda, Boztepe köyünden olan Hasan Çavuş'un kaybetmiş olduğu hayvanının, Süreyya Efendi'ye verildiği hükmü yer almaktadır.

Hüküm No: 106

2 Aralık 1909 tarihli belgede, Hasanlar köyünden olan Hacı Halil Ağa'nın, köy halkından Abdurrahman, Çolak Osman, Karaoğlu Mehmet, Memo ve başkalarına karşı açtığı mera davasında Kırkor Efendi'nin yetkilendirildiği belirtilmiştir.

Hüküm No: 107

2 Aralık 1909 tarihli belgede, Hamid köyünden olan Ali'nin, Ruhoğlu Haydar'a karşı açmış olduğu alacak davasında Ethem Efendi'yi yetkili kıldığı belirtilmiştir.

Hüküm No: 111

8 Aralık 1909 tarihli belgede, Kuşdili Mahallesi'nden ve Ermeni olan Hacı Asob ve oğlu Artin'in Aşık Paşa Mahallesi'nden Hacı Hasan'a karşı açtıkları alacak davasında Kırkor Efendi'nin yetkilendirildiği belirtilmiştir.

Hüküm No: 112

8 Aralık 1909 tarihindeki ilamda, Alemlı köyünden olan Yusuf'un kaybettiği hayvanının Süreyya Efendi'den teslim alınarak kendisine verilmesi hükmü yer almaktadır.

Hüküm No: 113

8 Aralık 1909 tarihli belgede, Ankara'ya bağlı Mecidiye kazasının Korkorlu köyünden olan Ali Ağa'nın Kırşehir'e bağlı Fakılı köyünden olan Monla

Abdurrahman, Tayyib ve Mehmet Efendi'ye karşı açmış olduğu tarla davasında, Yusuf Beyefendi'nin yetkili kılındığı belirtilmiştir.

Hüküm No: 116

16 Aralık 1909 tarihindeki belgede, Çağırkan köyü halkının Yusuf Çavuş'a karşı açtıkları harman, hasar ve öşür davasında Beşir Efendi'nin yetkilendirildiği belirtilmiştir.

Hüküm No: 117

18 Aralık 1909 tarihli belgede, Kargın Yenice köyünden olan Hacı Yusuf Ağa'nın, kasaba ve köy hakkında olan tüm alacağının tahsili için, Kirkor Efendi'yi yetkilendirdiği belirtilmiştir.

Hüküm No: 118

28 Aralık 1909 tarihindeki belge, Turhanlı köyü halkından Osman Ağa'nın, Hacı Hasan Efendi'ye karşı açmış olduğu ve Kirkor Efendi'nin yetkilendirildiği belirtilen alacak davasıdır.

Hüküm No: 119

1 Ocak 1910 tarihindeki belge, Turhanlı köyü halkından Hacı Hasan Efendi'nin, Osman Ağa'ya karşı açmış olduğu ve Yusuf Beyefendi'nin yetkilendirildiği belirtilen alacak davasıdır.

Hüküm No: 121

3 Ocak 1910 tarihindeki belgede, Çiftlik köyünden olan Mehmet Kahya ve köy halkından bazılarının, Haliloğlu İbiş'e karşı açtıkları davada Hakkı Efendi'nin yetkilendirildiği belirtilmiştir.

Hüküm No: 127

5 Ocak 1910 tarihindeki belgede, Çiftlik köyünden Hasan Efendi'nin aleyhine açılan ev, tarla, yer kirası ve haciz davasında, Kaya Şeyhi Mahallesi'nden Hüseyin Efendizade Rıza ve Hacı Mehmet'in, Mustafa Efendizade Ethem Efendi'yi yetkilendirdiği belirtilmiştir.

Hüküm No: 135

15 Ocak 1910 tarihindeki belgede, Çağırkan köyü halkının, Mişe köyünden olan Hacı Recep Ağa'ya açmış oldukları tahrirat, hububat ve öşür davasında Yusuf Beyefendi'nin yetkilendirildiği belirtilmiştir.

Hüküm No: 140

18 Ocak 1910 tarihli belgede, Hacı Hasan Mahallesi'nden Lalekçioğlu Mehmet ve Ömer'in, köy halkında olan alacaklarının tahsil edilmesi için Yusuf Beyefendi'yi yetkili kıldıkları belirtilmiştir.

Hüküm No: 150

3 Şubat 1910 tarihli belgede, Kuşdili Mahallesi'nden Şükrü Efendi'nin köy halkında olan tüm alacaklarının tahsil edilmesi için Akif Efendi'yi yetkilendirdiği belirtilmiştir.

Hüküm No: 157

15 Şubat 1910 tarihli belgede, Örcün köyünden olan Hacı İbrahim, Osman çavuş ve diğerlerinin hakkında açılan arazi davasında Kirkor Efendi'nin yetkili kılındığı belirtilmiştir.

Hüküm No: 167

8 Mart 1910 tarihindeki belgede, Çamsarı köyünden olan Abdulkadir'in Durmuşlar köyünden Abdurrahman'a karşı açtığı ve Kirkor Efendi'nin yetkilendirildiği belirtilen alacak davasıdır.

Hüküm No: 169

9 Mart 1910 tarihli belgede, Akpınar köyünden olan Osman Efendi'nin, Hasan'a karşı açmış olduğu ve Yusuf Beyefendi'nin yetkilendirildiği belirtilen tarla davasıdır.

Hüküm No: 174

19 Mart 1910 tarihindeki belgede, Hamid köyünden olan Alişan Bey'in, köy halkının zimmetlerinde olan aşar ve tüm alacaklarıyla, leh ve aleyhinde açılacak olan bütün davalar için Kirkor Efendi'nin yetkilendirildiği belirtilmiştir.

Hüküm No: 179

13 Nisan 1910 tarihli belgede, Kaya Şeyhi Mahallesi'den olan Semercioğlu Parşih'in, Medrese Mahallesi'nden iken vefat eden İsmail'in oğlu İbrahim ve diğer varislerinin hakkında açtığı kira, dükkan ve alacak davasında Kirkor Ağa'yı yetkilendirdiği belirtilmiştir.

Hüküm No: 184

19 Nisan 1910 tarihindeki belge, İsakocalı köyünden olan Kübeloğlu Mehmed, Mehmet Çavuş ile vefat etmiş olan kardeşinin eşi hakkında açmış olduğu ve Edhem Efendi'nin yetkilendirildiği alacak davasıdır.

Hüküm No: 186

20 Nisan 1910 tarihli belgede, Medrese Mahallesi'nden olan İbrahim'in, Kaya Şeyhi Mahallesi'nden ve Ermeni milletinden olan Semercioğlu Parşih'in hakkında açtığı kira, dükkan davasında Akif Efendi'yi yetkilendirdiği belirtilmiştir.

Hüküm No: 187

20 Nisan 1910 tarihindeki belge, Yenice Mahallesi'nden Mehmet Efendi'nin, Keskin'e bağlı Kavurgalı köyünden olan Mehmet ve Mustafa'ya karşı açtığı ve Akif Efendi'yi yetkilendirdiği belirtilen alacak davasıdır.

Hüküm No: 191

2 Mayıs 1910 tarihli belgede, Ahi Evran Mahallesi'nden olan Şeyh Rahmi Efendi ile İbrişim köyünden olan Hacı Mehmet Efendi ve Bekir Çavuş'un, Kirkor Efendi hakkında açtıkları arazi, mera ve yaylak davasında Yusuf Beyefendi'nin yetkilendirildiği belirtilmiştir.

Hüküm No: 192³

2 Mayıs 1910 tarihli belgede, Ahi Evran Mahallesi'nden olan Şeyh Rahmi Efendi ile İbrişim köyünden olan Hacı Mehmet Efendi ve Bekir Çavuş'un, Kirkor Efendi hakkında açtıkları arazi, mera ve yaylak davasında Yusuf Beyefendi'nin yetkilendirildiği belirtilmiştir.

Hüküm No: 198

9 Mayıs 1910 tarihindeki belge, Kurancalı köyünden olan İbrahim'in hakkında, Sofular köyünden olan Ali'nin açtığı ve Yusuf Beyefendi'yi vekil olarak yetkilendirdiği tarla davasıdır.

Hüküm No: 199

19 Mayıs 1910 tarihli belgede, Hamidiye Mahallesi'nden olan Mahmut Ağazade Said Efendi'nin hakkında Kuşdili Mahallesi'nden olan Kadir Ağazade Şükrü Efendi'nin açmış olduğu alacak davasında Ahmet Efendi'nin yetkili kılındığı belirtilmiştir.

Hüküm No: 204

29 Mayıs 1910 tarihli belgede, Kasım Ağa Köyünden olan Bekir'in hakkında Akif Efendi'nin açmış olduğu çayırılık ve arazi davasında Yusuf Beyefendi'nin vekil olarak yetkilendirildiği belirtilmiştir.

³ Belge üstü çizilerek iptal edilmiştir.

Hüküm No: 205

30 Mayıs 1910 tarihindeki belgede, Hamid köyünden olan Alişan Bey hakkında, Yenice Mahallesi'nden olan Bakdızade Ziya Efendi'nin açmış olduğu hububat davasında Akif Efendi ile Yusuf Bey'in yetkilendirildiği belirtilmiştir.

Hüküm No: 206

3 Haziran 1910 tarihli belgede, Aşık Paşa Mahallesi'nden Saçakoğlu İbrahim ve Dinek Bağlı Mahallesi'nden olan Mehmet'in, Kaya Şeyhi Mahallesi'nden Hüseyin Efendizade Hacı Mehmet Bey hakkında açmış oldukları alacak davasında vekilleri olarak Kırkor Efendi'yi yetkili kıldıkları belirtilmiştir.

Hüküm No: 207

2 Haziran 1910 tarihli belgede, Bağbaşı Mahallesi'nden olan Doğancıoğlu Mustafa'nın, kardeşinin oğulları olan Halil ve Ali'nin hakkında açmış olduğu nakit para ve emlak davasında, Yusuf Bey ve Akif Efendi'yi yetkilendirdiği belirtilmiştir.

Hüküm No: 208

4 Haziran 1910 tarihindeki belgede, Akpınar köyünden olan Hasan ile oğlu Mehmet'in, Osman hakkında açmış oldukları ekin hasarı ve tarlaya müdahale davasında Akif Efendi ile Lion Efendi'nin yetkilendirildikleri belirtilmiştir.

Hüküm No: 210

7 Haziran 1910 tarihindeki belgede, Kaya Şeyhi Mahallesi'nden olan Hacı Karabet oğlu Agop'un, Hacı Serkez hakkında açmış olduğu alış-veriş ile ilgili davada Muslihiddin Beyzade Yusuf Beyefendi'yi yetkilendirdiği belirtilmiştir.

Hüküm No: 212

11 Haziran 1910 tarihindeki belgede, Ömer Kahya köyünden olan Gülmezoğlu Osman ve Kahyaoğlu Mehmet'in, Kaman köyü halkının yayla, sulak ve arazilerine yapmış oldukları müdahaleler üzerine açtıkları davada, Yusuf Beyefendi'nin yetkili kılındığı belirtilmiştir.

Hüküm No: 213

13 Haziran tarihli belgede, Ahi Evran Mahallesi'nden olan Hadice Hatun'un kocası olan Kalender Ağa'dan satın almış olduğu bağ ile bağ evine kocasının el koymuş olduğundan, açmış olduğu davada Hocaşade Kadir Efendi'nin vekil olarak yetkilendirildiği belirtilmiştir.

Hüküm No: 214

18 Haziran 1910 tarihli belgede, İsakocalı köyünden olan Çiçekoğlu Mehmet'in, vefat etmiş olan İsmail'in oğlu Mustafa ve Musa kızı Fatıma'da olan alacak ve

Yüzbaşı oğlu Arif ile arasında olan bağ davasında Sıdkı Efendi'yi yetkilendirdiği belirtilmiştir.

Hüküm No: 217

25 Haziran 1910 tarihindeki belgede, Kocabey köyünden olan Kadir ve Molla Osman, köy civarında olan yayla ve otlaklarına Kaya Şeyhi Mahallesi'nden olan Nuri Efendizade Mehmet Efendi'nin el koymasından dolayı açtığı davada, Sıdkı Efendi'nin yetkilendirildiği belirtilmiştir.

Hüküm No: 218

26 Haziran 1910 tarihindeki ilamda, Karacaviran köyünden olan Hasan Ağa'nın, kaybettiği hayvanlarının Mehmet Çavuş'tan alınarak kendisine teslim edilmesi hükmü yer almaktadır.

Hüküm No: 221

30 Haziran 1910 tarihindeki belgede, Kaman köyü halkının, köylerinin sulak ve otlaklarına müdahale eden Ömer Kahya köyü ahalisine karşı açmış oldukları davada Berbercioğlu Osman Ağa yetkilendirilmiştir.

Hüküm No: 222

30 Haziran 1910 tarihindeki belge, Kaya Şeyhi Mahallesi'nden olan Kasabyan Hacı Serkis Ağa'nın, Agop'un hakkında açmış olduğu ve Kirkor Efendi'nin yetkilendirilmiş olduğu alacak davasıdır.

Hüküm No: 233

11 Temmuz 1910 tarihindeki belge, Kaya Şeyhi Mahallesi'nden olan Agob'un hakkında Hocazade Şeyh İbrahim Efendi'nin açmış olduğu ve Kirkor Efendi'nin yetkilendirildiği tarla davasıdır.

Hüküm No: 235

28 Temmuz 1910 tarihindeki ilamda, Akçaagıl köyünden olan Ömer'in, kaybettiği hayvanının Talakçı köyünden olan Hamid'den alınarak kendisine teslim edilmesi hükmü bulunmaktadır.

Hüküm No: 236

28 Temmuz 1910 tarihindeki belgede, Medrese Mahallesi'nden Molla Abbasoğlu Hüseyin'in, Nakiboğlu Mustafa tarafından hakkında açılan ev davasında Kirkor Efendi'nin yetkilendirildiği belirtilmiştir.

Hüküm No: 240

3 Ağustos 1910 tarihindeki ilamda, Mecidiye kazasına bağlı Kabaklı köyünde olan Nevruz Hatun kaybetmiş olduğu hayvanlarını, Mehmed Ağa Çiftliği köyünden Hasan Efendi'nin elinde bulduğundan, kendisine verilmesi hükmü yer almaktadır.

Hüküm No: 246

22 Ağustos 1910 tarihli belgede, Sofular köyünden olan Mehmed ve oğulları Ömer, Nafi ve Hacı'nın haklarında Filposyan Karabet'in açmış olduğu alacak davasında Ferid Efendi'nin yetkilendirildiği belirtilmiştir.

Hüküm No: 247

28 Ağustos 1910 tarihindeki belge, Yazgıncık Mahallesi'nden Bekir'in, Yenice Mahallesi'nden olan Hacı İsmail ve oğlu olan Molla Ömer hakkında açtığı, Akif Efendi'yi yetkilendirdikleri belirtilen bahçe davasıdır.

Hüküm No: 248

29 Ağustos 1911 tarihindeki belgede, Kuşdili Mahallesi'nden olan Marfaroğlu Karabet ile Aleksandır arasında olan bağ davasında Ferid Efendi'nin yetkilendirilmiş olduğu belirtilmiştir.

Hüküm No: 249

7 Eylül 1910 tarihindeki belgede, Ahi Evran Mahallesi'nde misafir olan Hacı Süleyman Ağa'nın, karısı Zahide ile kızları Ayşe, Münire ve Zekiye hakkında açılan alacak davasında Vehbi Efendi'nin yetkilendirildiği belirtilmiştir.

Hüküm No: 250

10 Eylül 1910 tarihindeki ilamda, Kaya Şeyhi Mahallesi'nden olan Hacı Şerek'in mirasının, oğulları, kızları, eski eşi ve annesi arasında paylaştırıldığı ve Hacı Şerek'in yaşarken edinmiş olduğu borcunun da yine varisleri tarafından ödenmesi konusunda Kırkor Efendi'ye tembih olunan hüküm yer almaktadır.

Hüküm No: 252

8 Ekim 1910 tarihindeki belgede, Hacı Bektaş nahiyesine bağlı Hasanlar köyünden olan Hacı İbrahim Ağa'nın, Merdinyan Karabet ve ortağı Kigork tarafından hakkında açılmış olan öşür davasında Kırkor Efendi'nin yetkilendirilmiş olduğu belirtilmiştir.

Hüküm No: 256

26 Ekim 1910 tarihindeki ilamda, Yenice Mahallesi'nden iken vefat etmiş olan Ziya Efendi'nin, Ahi Evran Mahallesi'nden Hacı Hidayet'ten almış olduğu borçların, terekesinden ödenmesi hükmü yer almaktadır.

Hüküm No: 260

1 Kasım 1910 tarihindeki ilamda, Boztepe köyünden olan Bekir'in eşeği bulunarak polis dairesine verilmiş ve bu eşeğin kendisine teslim edilmesine dair hüküm yer almaktadır.

1.2. Tayin

Hüküm No: 18

21 Nisan 1909 tarihli belgede, Sarıcalar Hacı köyündeki camide hatip olarak görev yapan Mehmet Efendi, görevini küçük oğlu Mehmet'e devrettikten sonra vefat etmiş ve Mehmet Efendi'nin buluş yaşına ulaşana kadar yerine Göremezliade Mehmet Efendi atanmıştır.

Hüküm No: 21

1 Mayıs 1909 tarihindeki belgede, Coğun köyündeki caminin hatibi olan Çelebi Efendi'nin vefatının ardından, bu görevin büyük oğlu olan Halil İbrahim Efendi'ye verilmesi uygun görülmüştür.

Hüküm No: 29

25 Mayıs 1909 tarihindeki ilamda, Hacı Bektaş nahiyesindeki Hacı Bektaş-ı Veli Hazretleri'nin dergahında daha önce kurulan Nakşibendiye şeyhliğine, Hacı Mehmet Feyzullah Baba Efendi'nin tayin olunması için gerekli resmi işlemleri yapmak için Osman Ağazade Efendi'nin yetkilendirildiği belirtilmiştir.

Hüküm No: 156

15 Şubat 1910 tarihindeki ilamda, Sekili köyünde caminin hatibi olan Keskin'e bağlı Sarılar köyünden olan Musa Efendi'nin vefatının ardından, yerine geçmesi gereken oğullarının liyakatleri ve ehliyetleri olmamasından dolayı bu görevin Veli Efendi'ye verilmesi uygun görülmüştür.

Hüküm No: 197

8 Mayıs 1910 tarihindeki ilamda, Solak- Taşkovan köyü halkının müracaatlarıyla köylerinde yapılan yeni camiye, aynı köy halkından olan Kahyaoğlu Ahmet Efendi'nin, hatip ve imam olarak tayin olunması uygun görülmüştür.

Hüküm No: 223

30 Haziran 1910 tarihindeki ilamda, Yenice Kargın köy camisinin imamı Hafız Mehmet'in vefatıyla, bu görev oğlu olan Hafız Ali Efendi'ye verilmiştir.

Hüküm No: 224

3 Temmuz 1910 tarihindeki belgede, Yazıkınık köyünden olan hayır sahiplerinden Hacı Halil Ağa'nın yaptırmış olduğu camiye imam olarak Mucur halkından Ahmet Efendi tayin edilmiştir.

Hüküm No: 229

10 Temmuz 1910 tarihindeki belgede, Yenice Kargın köyünde olan camiye imam olarak, Hafız Ali Efendi tayin edilmiştir.

Hüküm No: 234

18 Temmuz 1910 tarihindeki ilamda, Kayabaşı Mahallesi'nden olan Kerimverdioğlu adlı hayır sahibinin yaptırmış olduğu camide, imamlık yaparken vefat etmiş olan Veli Halife'nin yerine torunu olan Hamdi Efendi tayin edilmiştir.

1.3. Veraset

Hüküm No: 19

22 Nisan 1909 tarihindeki ilamda, Meşe köyünden iken askerde vefat etmiş olan Halil'in varislerinin, babası, karısı, annesi ve iki oğlu olduğu hükmü yer almaktadır.

Hüküm No: 26

15 Mayıs 1909 tarihindeki ilamda, Sarıcalar Köşker köyünden olup, Siroz Sancağı'na bağlı Menlik kasabasında asker iken vefat etmiş olan Osman'ın mirasının, karısı ve babasına ait olduğu hükmü yer almaktadır.

Hüküm No: 59

4 Ağustos 1909 tarihindeki ilamda, Sofular köyünden olan ve Van'da askerlik yaparken vefat etmiş olan Ömer'in, annesi Ayşe, karısı Emine ve kardeşlerinin, mirasçıları olduğu hükmü yer almaktadır.

Hüküm No: 60

5 Ağustos 1909 tarihindeki ilamda, Çağırkan köyünden olan ve askerde iken İzmir hastanesinde vefat etmiş olan Hüseyin'in mirasçısı, sadece kardeşi Mevlüd olarak ispatlanmış ve belirlenmiştir.

Hüküm No: 73

1 Eylül 1909 tarihindeki ilamda, Medrese Mahallesi'nden iken askerde vefat etmiş olan Kibaroglu Ahmet'in mirasının, kardeşi Bekir ve annesi Fatma olduğu ispat edilmiştir.

Hüküm No: 115

11 Aralık 1909 tarihindeki ilamda, Medrese Mahallesi'nden iken vefat etmiş olan Hacı Süleyman'ın mirasçılarının; karısı, kızları ve oğullarının olduğu hükmü yer almaktadır.

Hüküm No: 120

3 Ocak 1910 tarihindeki ilamda, Bağbaşı Mahallesi'nden iken vefat etmiş olan Muharrem'in mirasçılarının; karısı ve çocuklarının olduğu hükmü yer almaktadır.

Hüküm No: 122

4 Ocak 1910 tarihindeki ilamda, Yağmurlu köyünden iken askerlik yaparken vefat eden etmiş olan Mehmet'in mirasçısının; sadece babası Mehmet olduğu hükmü yer almaktadır.

Hüküm No: 123

4 Ocak 1910 tarihindeki ilamda, Göyüklü Kebir köyünden iken askerde vefat etmiş olan Mehmet'in mirasçılarının; babası ve annesi olduğu hükmü yer almaktadır.

Hüküm No: 124

4 Ocak 1910 tarihindeki ilamda, Yağmurlu köyünden iken askerde vefat etmiş olan Mehmet Beşeoğlu'nun mirasçısının; babası olduğu hükmü yer almaktadır.

Hüküm No: 125

4 Ocak 1910 tarihindeki ilamda, İsakocalı köyünden iken askerde vefat etmiş olan Halil'in mirasının; karısı ve çocuklarına ait olduğu hükmü yer almaktadır.

Hüküm No: 128

8 Ocak 1910 tarihindeki ilamda, Sarıcalar Alishar köyünden iken askerde vefat etmiş olan Ali'nin mirasçılarının; babası ile annesi olduğu hükmü belirtilmiştir.

Hüküm No: 129

9 Ocak 1910 tarihindeki ilamda, Hacı Bektaş nahiyesinin Hadat Mahallesi'nden iken askerde vefat etmiş olan Zoroğlu Mustafa'nın mirasının; sadece kardeşine ait olduğu hükmü yer almaktadır.

Hüküm No: 130

9 Ocak 1910 tarihindeki ilamda, Kuşdili Mahallesi'nden iken askerlik sırasında vefat etmiş olan Orhanoğlu Simav'ın mirasının; sadece babasına ait olduğu hükmü yer almaktadır.

Hüküm No: 131

11 Ocak 1910 tarihindeki ilamda, Yağmurlu köyünden iken askerlik sırasında vefat etmiş olan Seyyidoğlu Hasan'ın mirasının; babası ve annesine ait olduğu hükmü yer almaktadır.

Hüküm No: 132

12 Ocak 1910 tarihindeki ilamda, Sarıcalar Alishar köyünden iken askerlik yaparken vefat etmiş olan Yusuf'un mirasçılarının; babası ve annesi olduğu hükmü yer almaktadır.

Hüküm No: 136

13 Ocak 1910 tarihindeki ilamda, Toklu Keman köyünden iken askerde vefat etmiş olan İbrahim'in mirasçılarının; annesi, kız ve erkek kardeşi ve amcaları olduğu hükmü yer almaktadır.

Hüküm No: 137

16 Ocak 1910 tarihindeki ilamda, Beniz köyünden iken askerlik sırasında vefat etmiş olan Fikrioğlu Nuri'nin mirasçılarının, babası ve karısı olduğu hükmü yer almaktadır.

Hüküm No: 138

16 Ocak 1910 tarihindeki ilamda, Seyfe köyünden iken askerlik sırasında vefat etmiş olan Ömer'in mirasçılarının; babası, karısı ve oğlu olduğu hükmü yer almıştır.

Hüküm No: 139

16 Ocak 1910 tarihindeki belgede, Hacı Ömer Efendizade Hafız Ali ile Mehmet Efendi'nin, Amasya'nın Gümüşhacıköyü kazasındaki Saray Mahallesi'nde olan ev arsasındaki paylarının satılması için Hilmi Efendi yetkilendirilmiştir.

Hüküm No: 141

22 Ocak 1910 tarihindeki ilamda, Köçerli köyünden iken askerlik sırasında vefat etmiş olan Abdullah'ın mirasçılarının; oğlu ve karısı olduğu hükmü yer almaktadır.

Hüküm No: 142

22 Ocak 1910 tarihindeki ilamda, Yenice Mahallesi'nden iken askerlik sırasında vefat etmiş olan Mehmet'in mirasçısının; babası olduğu hükmü yer almıştır.

Hüküm No: 143

22 Ocak 1910 tarihindeki ilamda, Kebaz köyünden iken askerlik sırasında vefat etmiş olan Topaloğlu Bekir'in mirasçılarının; babası ve annesi olduğu hükmü yer almaktadır.

Hüküm No: 145

23 Ocak 1910 tarihindeki ilamda, Bağbaşı Mahallesi'nden iken askerde vefat etmiş olan Osman'ın mirasçılarının; karısı ve çocukları olduğu hükmü yer almaktadır.

Hüküm No: 146

25 Ocak 1910 tarihindeki ilamda, Gümüşkünbet köyünden iken askerlik sırasında vefat etmiş olan Devecioğlu Süleyman'ın mirasçılarının; babası ve annesi olduğu hükmü yer almaktadır.

Hüküm No: 147

27 Ocak 1910 tarihindeki ilamda, Küçük Kavak köyünden iken vefat etmiş olan Mustafa'nın mirasçılarının; babası, annesi ve çocukları olduğu hükmü yer almaktadır.

Hüküm No: 148

1 Şubat 1910 tarihindeki ilamda, Yenice Mahallesi'nden iken vefat etmiş olan Süleyman'ın mirasçılarının; babası ve annesi olduğu hükmü yer almıştır.

Hüküm No: 149

2 Şubat 1910 tarihindeki ilamda, Sarıcalar Köşker köyünden iken askerlik sırasında vefat etmiş olan Ömer'in mirasçılarının; yeğenleri Abdullah ve Zehra olduğu hükmü yer almaktadır.

Hüküm No: 151

5 Şubat 1910 tarihindeki ilamda, Sadık köyünden iken vefat etmiş olan Devecioğlu Abdullah'ın mirasçılarının; babası ve annesi olduğu hükmü yer almaktadır.

Hüküm No: 154

8 Şubat 1910 tarihindeki ilamda, Hamid köyünden iken vefat etmiş olan Hamza'nın mirasçılarının; kardeşleri olduğu hükmü yer almaktadır.

Hüküm No: 159

23 Şubat 1910 tarihindeki ilamda, Akpınar köyünden iken vefat etmiş olan Mustafa'nın mirasçılarının; babası ile annesi olduğu hükmü yer almaktadır.

Hüküm No: 160

23 Şubat 1910 tarihindeki ilamda, Akpınar köyünden iken vefat etmiş olan Mustafa'nın mirasçılarının; babası ve annesi olduğu hükmü yer almıştır.

Hüküm No: 164

3 Mart 1910 tarihindeki ilamda, Reşvan köyünden iken vefat etmiş olan Halil'in mirasçılarının; kardeşleri ve annesi olduğu hükmü yer almıştır.

Hüküm No: 165

3 Mart 1910 tarihindeki ilamda, Savcılı Büyük Oba köyünden iken vefat etmiş olan Osman'ın mirasçılarının; kardeşleri olduğu hükmü yer almıştır.

Hüküm No: 188

19 Nisan 1910 tarihindeki ilamda, Yarımkale köyünden iken vefat etmiş olan Mansur'un mirasçılarının; babası ve annesi olduğu hükmü yer almıştır.

Hüküm No: 243

9 Ağustos 1910 tarihindeki ilamda, Medrese Mahallesi'nden Mustafa Ağa'nın babasının vefat etmiş olduğundan mirasın; kendisi, kardeşleri ve annesine ait olduğu ve babasının Odacı İsmail Ağa'daki alacağının tahsil edilerek kendilerine ödenmesine dair hüküm yer almaktadır.

Hüküm No: 258

1 Kasım 1910 tarihindeki ilamda, Boztepe köyünden iken askerlik sırasında vefat etmiş olan Abdurrahman'ın mirasçılarının; karısı, kızları ve kardeşi olduğu hükmü yer almaktadır.

Hüküm No: 259

1 Kasım 1910 tarihindeki ilamda, Dulkadirli köyünden iken askerlik sırasında vefat etmiş olan Mehmed'in mirasçılarının; oğlu ve annesi olduğu hükmü yer almıştır.

Hüküm No: 268

2 Kasım 1910 tarihindeki ilamda, Küçük Kavak köyünden iken askerlik sırasında vefat etmiş olan Tanacıoğlu Bayram'ın mirasçılarının; babası, karısı, annesi ve oğlu olduğu hükmü yer almaktadır.

Hüküm No: 269

9 Kasım 1910 tarihindeki ilamda, Habiboğlu Hamurlusu köyünden iken askerlik sırasında vefat etmiş olan Ömer'in mirasçılarının; kardeşleri, karısı ve kızı olduğu hükmü yer almaktadır.

Hüküm No: 270

16 Kasım 1910 tarihindeki ilamda, Dinek Dağı Solak Uşağı köyünden iken askerlik sırasında vefat etmiş olan Mahmud Yakub'un mirasçılarının; kardeşleri, kızı ve karısı olduğu hükmü yer almıştır.

Hüküm No: 271

16 Kasım 1910 tarihindeki ilamda, Cemele köyünden iken askerlik sırasında vefat etmiş olan Kürdoğlu Salih'in mirasçılarının; annesi ve babası olduğu hükmü yer almıştır.

1.4. Boşanma- Nafaka

Hüküm No: 20

25 Nisan 1909 tarihindeki belgede, Medrese Mahallesi'nden Hatice Hatun'un kocası Kalender Ağa'nın iki karısını aynı evde yaşattığından, Hatice Hatun'un buna rızasının olmayıp ayrı bir ev istemesinden dolayı bu durumun sağlanması konusu belirtilmiştir.

Hüküm No: 39

12 Haziran 1909 tarihindeki ilamda, Kaya Şeyhi Mahallesi'nden Akif Efendi'nin nikahlı eşi, Cerid Kale köyünden olan Hanım'ı boşadığını şahitler önünde ispat ettiği hüküm yer almaktadır.

Hüküm No: 40

15 Haziran 1909 tarihindeki ilamda, Ahi Evran Mahallesi'nden olup Jandarma süvari askeri olan Nabi için, İbrahim Ağa'nın kızı Döndü'nün nikâhlıldığı ve Döndü'nün kocası Nabi'ye itaat edip evine dönmeye dair hüküm yer almaktadır.

Hüküm No: 41

19 Haziran 1909 tarihindeki ilamda, Mucur nahiyesine bağlı Yenice Mahallesi'nden Mustafa Çavuş'un, Dinek Bağı Mahallesi'nden olan Halil kızı Sevi hakkında açmış olduğu nikâh davasında, Akif Efendi ile Lion Efendi'nin yetkilendirildiği belirtilmiştir.

Hüküm No: 52

23 Temmuz 1909 tarihindeki belgede, Kargın Kızıközü köyünden olan Sedi Hatun'un, İbrahim hakkında açmış olduğu nikah davası için Ulu Ağa'nın yetkilendirildiği belirtilmiştir.

Hüküm No: 54

4 Ağustos tarihindeki belgede, Hediye Şevket Hanım'ın, kocası Avni Efendi'nin kendisini daha önce şahitler önünde boşadığını ispat etmiş olduğu hüküm yer almıştır.

Hüküm No: 56

4 Ağustos 1909 tarihli belgede, Sadık köyünden Mustafa Ağa ile Ahmed'in, Yenice Mahallesi'nden Sadık Efendi'yi açmış oldukları başlık davasında yetkili kıldıkları belirtilmiştir.

Hüküm No: 78

12 Eylül 1909 tarihli belgede, Hacı Bektaş Nahiyesine bağlı Zir mahallesinden Döndü'nün, Bayram hakkında açmış olduğu nikah davasında, Kirkor Efendi'nin yetkilendirildiği belirtilmiştir.

Hüküm No: 82

11 Ekim 1909 tarihli ilamda, Kındam Mahallesinden Zeynep'in kocası olan Çökelekoğlu İbrahim hakkında açmış olduğu mehir, nafaka, alacak ve boşanma davasında Kirkor Efendi'nin yetkili kılındığı belirtilmiştir.

Hüküm No: 85

21 Ekim 1909 tarihli belgede, Yenice Mahallesi'nden Gülizar'ın Hacı Ali hakkında açmış olduğu ev, mehir ve nafaka davasında Sıddık Efendi ile Edhem Efendi'nin yetkilendirildiği belirtilmiştir.

Hüküm No: 105

1 Aralık 1909 tarihindeki ilamda, Savcılı Dokuz köyünden olan Veli'nin eşi Huriye, evini terk etmiş ve kendisine dönmesi konusunda tembih edildiği hüküm yer almaktadır.

Hüküm No: 176

28 Mart 1910 tarihindeki belgede, Ahi Evran Mahallesi'nden Fati, eşi Abdurrahman'dan ikinci eşi ile geçinememesinden dolayı başka bir ev kendisine vermesini istediğinden, eşi Abdurrahman'a gerekli tembihin yapıldığı hüküm yer almaktadır.

Hüküm No: 183

19 Nisan 1910 tarihli belgede, Cemele köyünden olan Amuş Hatun'un, eşi Osman hakkında açmış olduğu nafaka, boşanma ve mehir davasından dolayı Yusuf Beyefendi'nin yetkilendirildiği belirtilmiştir.

Hüküm No: 185

19 Nisan 1910 tarihindeki belgede, Cemele köyünden olan Osman, eşi Amuş Hatun'un hakkında açmış olduğu nafaka, mehir ve boşanma davasında Mehmed Efendi'nin yetkilendirildiği belirtilmiştir.

Hüküm No: 189

20 Nisan 1910 tarihindeki ilamda, Kaya Şeyhi Mahallesi'nden olan Hacı Seyyid Ağa, eşi Emine Hatun'un, evi terk ettiğini beyan etmiş ancak şahitler aracılığıyla daha önce eşini boşamış olduğu anlaşıldığından isteğinin kabul edilmemesi hükmü yer almaktadır.

Hüküm No: 195

5 Mayıs 1910 tarihli belgede, Evcî köyünden olan Dudu Hatun'un, Salih hakkında açmış olduğu boşanma davasında Kirkor Efendi'nin yetkilendirildiği belirtilmiştir.

Hüküm No: 201

23 Mayıs 1910 tarihli belgede, Evcî köyünden olan Zeliha'nın hakkında Bektaş'ın açmış olduğu nikah davasında Yusuf Beyefendi'nin yetkilendirildiği belirtilmiştir.

Hüküm No: 203

29 Mayıs 1910 tarihindeki belgede, Deveci köyünden olan Senem Hatun'un eşi Aziz hakkında açmış olduğu davada, İbrahim'i yetkilendirmiş olduğu belirtilmiştir.

Hüküm No: 209

6 Haziran 1910 tarihli belgede, Çadırlı Kürd Köşker köyünden olan ve Kayabaşı Mahallesi'nde oturan Ayşe Hanım Şah'ın hakkında Mevlüd'ün açmış olduğu nikah davasında Yusuf Beyefendi'nin yetkilendirildiği belirtilmiştir.

Hüküm No: 216

25 Haziran 1910 tarihindeki belgede, Yenice Mahallesinden olan Ayşe Hatun'un, Şevki ile oğlu olan Hacı hakkında açmış olduğu para, giyim eşyaları, ev ve nikah davasında Hocaazade Ferit Efendi'nin yetkilendirildiği belirtilmiştir.

Hüküm No: 225

3 Temmuz 1910 tarihindeki belgede, Deveci Obası köyünden olan Aziz'in hakkında, nikahlı eşi olan Senem Hatun'un vekili olan kardeşi İbrahim'in açmış olduğu boşanma davasında, Edhem Efendi'nin yetkilendirildiği belirtilmiştir.

Hüküm No: 242

9 Ağustos 1910 tarihindeki belgede, Amuş Hanım'ın, amcası olan Abdulkadir Usta hakkında açmış olduğu dükkân ve Zekeriya hakkında açmış olduğu nikâh davasında Serkis Efendi'nin yetkilendirilmiş olduğu belirtilmiştir.

Hüküm No: 261

3 Kasım 1910 tarihindeki belgede, Sıdıklı Büyük Oba köyünden olan Ümmühan'ın boşanmış olduğu eşi Salih'ten olma kızı Ayşe'nin nafakaya ihtiyacı bulunmasından dolayı babası tarafından nafaka ödenmesine karar verildiği belirtilmiştir.

Hüküm No: 265

8 Kasım 1910 tarihindeki belgede, Karalar köyünden olan Fatma'ya, ayrılmış olduğu eşi Hızır'ın nafaka vermesine karar verildiği belirtilmiştir.

1.5. Alım- Satım

Hüküm No: 25

11 Mayıs 1909 tarihindeki belgede, Kırşehir redifi ikinci taburunun birinci bölüğünden olan Mahmut Ağa'nın Ankara'nın Festane Mahallesi'ndeki evinin satılıp, parasının kendisine verilmesi için Talat Efendi'nin yetkilendirilmiş olduğu belirtilmiştir.

Hüküm No: 177

30 Mart 1910 tarihindeki belgede, Kuşdili Mahallesi'nden Agob'un Kayseri'de bulunan tarlasını satarak parasını kendisine ulaştırmak üzere Hacı Danyal'ı yetkilendirdiği belirtilmiştir.

Hüküm No: 201

23 Mayıs 1910 tarihli belgede, Evci köyünden olan Zeliha'nın hakkında Bektaş'ın açmış olduğu nikah davasında Yusuf Beyefendi'nin yetkilendirildiği belirtilmektedir.

1.6. Miras

Hüküm No: 31

5 Haziran 1909 tarihindeki ilamda, Sıdıklı Büyük Oba köyünden olan Ayşe'nin babasından kalmış olan mirasın, diğer mirasçılardan alınarak kendisine verilmesi için Kırkor Efendi'nin yetkilendirildiği hükmü yer almaktadır.

Hüküm No: 32

5 Haziran 1909 tarihli belgede, Kayabaşı Mahallesi'nden olan Döndü'nün, kocası Bekir'den kalmış olan mirasın, kendisine ve çocuklarına verilmesi için Yusuf Bey'i yetkilendirdiği belirtilmektedir.

Hüküm No: 36

10 Haziran 1909 tarihindeki belgede, Çorum'a bağlı Sarı İn köyünden olan Kırşehir'deki hapishanede tutuklu bulunan Zeynal Ağa'nın babasından kalmış olan miras işlerini takip için Hüseyin Ağa'nın yetkili kılındığı belirtilmektedir.

Hüküm No: 45

8 Temmuz 1909 tarihli belgede, Mucur nahiyesine bağlı Yenice-i Sağır Mahallesinden Fatma Hatun'un, kardeşleri hakkında açmış olduğu miras davası için Kırkor Efendi'nin yetkili kılındığı belirtilmiştir.

Hüküm No: 46

8 Temmuz 1909 tarihli belgede, Rum Yenice Mahallesi'nden olan Bogun'un vefat eden babasından kalmış olan alacaklarının tahsili için açılacak tüm davalarda Musa Efendi'nin yetkili kılındığı belirtilmiştir.

Hüküm No: 48

12 Temmuz 1909 tarihli davada, Mucur nahiyesine bağlı Yenice-i Sağır Mahallesinden iken vefat etmiş olan Hacı Osman Ağa'nın mirasına el koyan oğulları ile kızları hakkında, diğer bir kızı Fatma Hatun'un açmış olduğu miras davasında Kırkor Efendi'nin yetkilendirildiği belirtilmiştir.

Hüküm No: 51

22 Temmuz tarihindeki ilamda, Kaya Şeyhi Mahallesinden iken vefat etmiş olan Hacı Hüseyin Efendi'nin eşi Aduye Hatun ve kızı Tuti'nin miras kalan menkul ve gayri menkullerden, paylarına isabet eden miktarın verilmesi kararı belirtilmiştir.

Hüküm No: 53

4 Ağustos 1909 tarihli belgede, Kırşehir'in Ceza Reisi Nafiz Beyefendi'nin Konya'ya bağlı Seydi Şehrinde bulunan babasından kalmış olan miras işlerini takip etmek üzere Maliye Hazinesi Hukuk Müşavirliği görevlilerinden olan Seman Efendi'yi yetkilendirdiği belirtilmiştir.

Hüküm No: 58

4 Ağustos 1909 tarihli belgede, Yenice Mahallesinden iken vefat etmiş olan Ali Ağa'nın mirasçıları olan karısı ve çocuklarının, alacaklarının tahsili için Sadık Efendi ile Panayut Efendi'yi yetkili kıldıkları belirtilmektedir.

Hüküm No: 65

15 Ağustos 1909 tarihindeki ilamda, Mucur Nahiyesine bağlı Yenice-i Sağır Mahallesinden Hacı Şakir'in oğullarının, Hacı Mehmed ile onun oğulları ve kızları hakkında açmış oldukları miras davasında Yusuf Beyefendi'nin yetkili kılındığı belirtilmiştir.

Hüküm No: 76

11 Eylül 1909 tarihindeki belgede, Mucur'a bağlı Yenice-i Sağır Mahallesinden olan Hacı Mehmet Efendi'nin eşi Meryem'e, babasından kalmış olan mirasın verilmesine dair açılan davada Kırkor Efendi'nin yetkilendirildiği belirtilmiştir.

Hüküm No: 87

24 Ekim 1909 tarihindeki belgede, Hacı Hasan Mahallesinden Amuş'un, babası olan Feyzullah Çavuş'tan kendisine kalmış olan mirastan, hissesini almak için eşi olan Hacı İbrahim Efendi'yi yetkili kıldığı belirtilmiştir.

Hüküm No: 110

7 Aralık 1909 tarihindeki ilam, Kayabaşı Mahallesi'nden olan Abdullah Efendi'nin eşi Huriye Hanım'ın, vefat etmiş olan annesi Hayriye Hanım'ın Kırşehir'in Mal Sandığı'nda birikmiş olan maaşının, varisi olması dolayısıyla kendisine verilmesi hakkındaki hükmüdür.

Hüküm No: 144

23 Ocak 1910 tarihindeki belge, Ahi Evran Mahallesi'nden olan Kazım Efendi'nin vefat etmiş olan eşine ait dükkân hisselerinin satılarak parasının kendisine ve vasisi olduğu oğluna verilmesine mahkemenin izin verdiği hükmüdür.

Hüküm No: 153

6 Şubat 1910 tarihindeki ilamda, Boztepe köyünden olan Süleyman'ın vefat etmiş olan babasının, İbrahim'de olan alacağının kendisine ödenmesi için İbrahim oğlu İsmail'e tembih edilen hükmü belirtmektedir.

Hüküm No: 193

2 Mayıs 1910 tarihli belgede, Mucur'a bağlı Yenice mahallesinden olan Fatıma Hatun'un açmış olduğu miras davasında Mustafa Ağa'yı yetkili kıldığı belirtilmiştir.

Hüküm No: 202

25 Mayıs 1910 tarihli belgede, Kaya Şeyhi Mahallesinden olan Hadice Hatun'un eşinden kalmış olan eve başkalarının müdahalesini önlemesi için açacağı davada Yusuf Beyefendi'yi yetkili kıldığı belirtilmektedir.

Hüküm No: 226

3 Temmuz 1910 tarihindeki belgede, Kaya Şeyhi Mahallesi'nden olan Hacı Setrek'in eşi Haykanus ile kızı olan Haykoz'un açmış oldukları eşya, miras, emlak ve bazı şahıslarda olan alacakları için Kirkor Efendi'yi yetkili kıldıkları belirtilmektedir.

Hüküm No: 231

10 Temmuz 1910 tarihindeki ilamda, Bağbaşı Mahallesinden olan Salih, Ramazan ve Mustafa'nın, babalarına borçlu olarak vefat etmiş olan Yusuf'ta olan alacaklarının varislerden tahsili hükmü yer almaktadır.

Hüküm No: 232

11 Temmuz 1910 tarihindeki belgede, Bağbaşı Mahallesi'nden Doğancıoğlu Ali'nin, babasından miras kalmış olan arazi ve emlak ile ilgili olarak amcası olan Mustafa ile aralarındaki davalarda Edhem Efendi'nin yetkilendirildiği belirtilmektedir.

Hüküm No: 237

28 Temmuz 1910 tarihindeki belgede, Kaya Şeyhi Mahallesi'nden olan Balancıyan ve Muradyan Kigork, Kayseri'ye bağlı Sınıkcı Mahallesi'nde, babasından kalmış olan hisselerin satılarak kendisine ulaştırılması için Kigork Efendi'nin tayin edildiği hükmü yer almaktadır.

Hüküm No: 241

4 Ağustos 1910 tarihindeki belgede, Kırşehir'in Jandarma Süvari Yüzbaşısının oğlu olan Mustafa Eşref Efendi'nin, babasından kalmış olan mirastaki ev hisselerinin, kendi üstüne geçirilmesi ve alıcısı çıkarsa satılarak parasının kendisine iletilmesi için Mustafa Reşid Efendi'yi yetkilendirdiği belirtilmiştir.

Hüküm No: 245

16 Ağustos 1910 tarihindeki belgede, Kuşdili Mahallesi'nden olup vefat etmiş olan Hacı Abdullah'ın mirası, karısı, oğlu ve kızına ait olup, mirasa ait hakların tahsili için Hafızade Edhem Efendi'nin yetkili kılındığı belirtilmektedir.

Hüküm No: 251

17 Eylül 1910 tarihindeki belgede, Kırşehir'in redif taburunun ikinci bölümünden olan Yusuf Efendi'nin, vefat etmiş olan babasının Feshane-i Amire sandığında birikmiş alacaklarının tahsil edilerek kendisine verilmesi için Ömer Ağa'nın yetkili kılındığı belirtilmiştir.

Hüküm No: 253

10 Ekim 1910 tarihindeki ilam, Kaya Şeyhi Mahallesi'nden iken vefat etmiş olan Hacı Bedirus'un, İsmail Ağa'da bulunan alacağının mirasçılara ödenmesine karar verildiği hükmüdür.

Hüküm No: 255

23 Ekim 1910 tarihindeki belgede, Yenice Mahallesi'nden olan Amuş Hanım'a vefat etmiş olan babasından miras kalan ev, dükkân ve bağdan olan paylarının alınarak, kendisine teslim edilmesi için Leon Efendi'yi yetkili kıldığı belirtilmektedir.

Hüküm No: 263

4 Kasım 1910 tarihindeki ilam, Kaya Şeyhi Mahallesi'nden iken vefat etmiş olan Ziyet Hanım'ın Mal Sandığındaki bulunan maaşının varislerine ödenmesine mahkemece izin verildiği hükmüdür.

Hüküm No: 266

8 Kasım 1910 tarihindeki belgede, Nahid Bey'e, vefat etmiş olan annesinden kalan Laleli Çukur Çeşme Mahallesi'ndeki ev ve İbrahim Paşa Hamamı'ndan kendisine kalmış olan mirasa bakmak üzere Hasan Fuad Bey'i yetkili kıldığı belirtilmektedir.

Hüküm No: 267

10 Kasım 1910 tarihindeki belgede, Yenice Mahallesinden olan Rıza Usta hakkında vefat etmiş olan Hacı Mustafa'nın mirasçılarının açmış oldukları alışverişte aldatılma davasında Rıza Usta'nın, Nişanoğlu Serkiz Efendi'yi yetkili tayin ettiği belirtilmiştir.

1.7. Vasi

Hüküm No: 49

12 Temmuz 1909 tarihindeki belge, Kaya Şeyhi Mahallesi'nden iken vefat etmiş olan Celal Efendi'nin oğlu ve kızlarının reşit olana kadar amcaları olan Ferit Efendi'nin vasi tayin edilmesi hükmüdür.

Hüküm No: 50

17 Temmuz 1909 tarihli belgede, Binbaşı rütbesindeyken vefat etmiş olan Tevfik Efendi'nin çocuklarının ihtiyaçlarını karşılamak amacıyla, çocukların vasisi olan Rıfat Efendi'ye, babalarından kalan maaşı kullanabilmesi için izin verildiği belirtilmektedir.

Hüküm No: 74

2 Eylül 1909 tarihindeki belgede, Mucur nahiyesine bağlı Yenice-i Sağır Mahallesinden iken vefat eden Meryem Hatun'un küçük oğulları ve kızlarının reşit oluncaya kadar bir vasiye ihtiyaç duyduğu, bu nedenle Hacı Mehmet'in vasi olduğu belirtilmektedir.

Hüküm No: 88

28 Ekim 1909 tarihindeki belgede, Kazgan Kaya (Dinek Bağı) Mahallesi'nden olup vefat etmiş olan Akif'in vasisi olan Ömer Ağa'ya, çocuğun ihtiyaçlarını karşılamak için babasından kalmış olan maldan kullanma izni verildiği belirtilmektedir.

Hüküm No: 97

21 Kasım 1909 tarihindeki belgede, Aşağı Rahime köyünden iken katledilen Mehmet'in oğulları ve kızlarının reşit oluncaya kadar işlerinin yürütülmesi için, amcaları olan Süleyman Ağa'nın vasi olduğu belirtilmektedir.

Hüküm No: 108

5 Aralık 1909 tarihindeki belgede, Medrese Mahallesi'nden iken vefat etmiş olan Süleyman'ın oğulları ve kızlarına bir vasi gerektiği, bu nedenle anneleri Rukiye'nin vasi olduğu belirtilmektedir.

Hüküm No: 109

5 Aralık 1909 tarihindeki belgede, Bağbaşı Mahallesi'nden iken vefat etmiş olan Muharrem'in kızlarına bir vasi gerektiği, bu nedenle anneleri Fatıma'nın vasi olduğu belirtilmektedir.

Hüküm No: 114

7 Aralık 1909 tarihindeki belgede, Bekir Kadı Mahallesi'nden iken vefat etmiş olan Ahmet'in küçük kızının reşit olana kadar vasisi olarak kayınpederi olan Osman'ın tayin olduğu belirtilmektedir.

Hüküm No: 126

5 Ocak 1910 tarihindeki belgede, Çukurçayır Mahallesi'nden olan Osman'ın vasisi bulunduğu torunu Fatma'ya babasından kalmış olan ev hissesinin satılarak faize verilmesi için Osman'a izin verildiği hükmü geçmektedir.

Hüküm No: 133

13 Ocak 1910 tarihindeki belgede, Ahi Evran Mahallesi'nden olup vefat etmiş olan Ferdane'nin küçük oğlunun reşit olana kadar, Kazım Efendi'nin vasi olacağı belirtilmektedir.

Hüküm No: 134

13 Ocak 1910 tarihli belgede, Kuru Göl köyünden olup vefat etmiş olan Fatıma'nın çocuklarının reşit oluncaya değin, babaları Osman Ağa'nın vasi olacağı belirtilmektedir.

Hüküm No: 152

5 Şubat 1910 tarihindeki belgede, Kaya Şeyhi Mahallesi'nden iken vefat etmiş olan Arif'in oğlu Turan'ın, reşit olana değin Hacı Kadir Ağa'nın vasisi olacağı belirtilmektedir.

Hüküm No: 161

24 Şubat 1910 tarihindeki belgede, İsakocalı köyünden iken vefat etmiş olan Osman'ın çocuklarının reşit olana kadar amcaları Mehmet Ağa'nın vasi olacağı belirtilmektedir.

Hüküm No: 162

27 Şubat 1910 tarihindeki belgede, Yenice Mahallesi'nden olan Rahim, on altı yaşında olduğundan kendi işlerini yürütme iktidarı olduğu belirtilmektedir.

Hüküm No: 163

2 Mart 1910 tarihindeki belgede, Kaya Şeyhi Mahallesi'nden iken vefat etmiş olan Mehmet Efendi'nin kızına reşit olana kadar vasi olarak, ninesi Emine'in tayin edildiği belirtilmektedir.

Hüküm No: 166

7 Mart 1910 tarihindeki belgede, Aravin köyünden iken vefat etmiş olan Hacı Hasan Efendi'nin oğlu ve kızının reşit olana değin anneleri Döndü'nün vasi olarak atandığı belirtilmektedir.

Hüküm No: 190

23 Nisan 1910 tarihli belgede, Aşık Paşa Mahallesi'nden olup vefat etmiş olan Mustafa Efendi'nin eşi Fatma'nın, kızlarının reşit oluncaya değin babaları Mustafa Efendi'nin vasi olacağı belirtilmektedir.

Hüküm No: 200

21 Mayıs 1910 tarihindeki belgede, Timurlu köyünden iken vefat etmiş olan İsmail'in kızının reşit oluncaya değin vasisi olarak babaannesi Enise Hatun'un vasi olacağı belirtilmektedir.

Hüküm No: 215

18 Haziran 1910 tarihindeki belgede, Ahi Evran Mahallesi'nden olup vefat etmiş olan Şeyh Ziya Efendi'nin oğlunun reşit olana değin vasisi olarak annesi Şerife Hatun'un tayin edildiği belirtilmektedir.

Hüküm No: 220

29 Haziran 1910 tarihindeki belgede, Kaya Şeyhi Mahallesi'nden iken vefat etmiş olan Merdinyan Hacı Setrek'in, oğlu ile kızına vasi olarak anneleri Hacı Haykanus'un tayin edildiği belirtilmektedir.

Hüküm No: 254

19 Ekim 1910 tarihindeki belgede, Mollaosmanlar köyünden iken vefat etmiş olan Raşid'in oğullarının reşit olana kadar, büyük kardeşleri olan İbrahim Çavuş'un vasi olacağı belirtilmektedir.

Hüküm No: 262

3 Kasım 1910 tarihindeki belgede, Kaya Şeyhi Mahallesi'nden iken vefat etmiş olan Hatice Hanım'ın oğlunun vasisi Mehmed Efendi'ye, annesinden kalan mirasın bir kısmını harcaması için izin verildiği belirtilmektedir.

1.8. Beyan

Hüküm No: 28

24 Mayıs 1909 tarihindeki beyan, Bağbaşı Mahallesi'nden olan Ahmet'in fakirliği nedeniyle kızı Meryem'i Reji Müdürü Bandırmalı Azizzade Mehmet Emin Efendi'nin karısı Emine Hanım'a ücret karşılığında hizmetçi olarak verdiğini belirtilmektedir.

Hüküm No: 81

4 Ekim 1909 tarihindeki beyanda, Konya'ya bağlı Bozkır kazası Dere köyünden olan Hacı Asım Efendi'nin evinde bulunan tüm eşyalarını eşi olan Ayşe Hanım'a verdiği belirtilmektedir.

1.9. Vekalet

Hüküm No: 89

24 Ekim 1909 tarihli ilamda, Kuşdili Mahallesi'nden Dellal Karabet'in, lehine ve aleyhine açılacak tüm davalar için Serkis Efendi'nin yetkilendirildiği belirtilmektedir.

Hüküm No: 170

17 Mart 1910 tarihindeki belgede, Kuşdili Mahallesi'nden olan Cerceyan Meher Ağa'nın, Kayseri'de olan evini satmaya ve kiralama işlemleri için Hacı Danyal Dellalyan Efendi'nin yetkilendirildiği belirtilmektedir.

Hüküm No: 172

19 Mart 1910 tarihindeki ilamda, Yazıkınık köyünde yapılmış olan camide Cuma namazı kılınmasına izin verilmesi talebi üzerine, Mucur'un Hamidiye Mahallesi'nden Hacı Ali'nin hatip olarak tayin edilerek, camide Cuma namazı kılınmasına onay verildiği belirtilmektedir.

Hüküm No: 173

19 Mart 1910 tarihindeki vesikada, Kaya Şeyhi Mahallesi'nden Hacı Bekir Ağa'nın evinin bitişiğinde bulunan mescidin mütevellisi olmadığı için, mescidin tamiri ve diğer işlemlerini yürütmek üzere Hacı Mustafa Efendi'nin müteveli olarak tayin olduğu belirtilmektedir.

Hüküm No: 178

5 Nisan 1910 tarihindeki belgede, Hacı Hasan Mahallesi'nden Kezban Hanım'ın, Eskişehir'in Atık Çerkes köyünde vefat etmiş olan babası ve annesinden kendisine miras kalmış olan hissesini alabilmesi için Süleyman Efendi'nin yetkilendirildiği belirtilmektedir.

Hüküm No: 180

18 Nisan 1910 tarihindeki belgede, Hacı Bektaş-ı Veli hazretleri dergâhının seccade nişinden Şeyh Hamza Efendi'nin, Hacı Bektaş Vakfı ile ilgili aleyhinde açılacak davalarda Hasan Efendi'nin yetkili kılındığı belirtilmektedir.

Hüküm No: 181

18 Nisan 1910 tarihindeki belgede, Hacı Bektaş Nahiyesine bağlı Bala Mahallesi'nden Ahmet Cemaleddin Efendi'nin, Hacı Bektaş-ı Veli vakfı ve tekkeleriyle ilgili, lehine ve aleyhine açılacak tüm davalarda Bardakçızade Şükrü Efendi'nin yetkili kılındığı belirtilmektedir.

Hüküm No: 182

18 Nisan 1910 tarihindeki belgede, Hacı Bektaş Nahiyesinden olan Hamza Ağa'nın, mahkemede açacağı soy davası ile lehine ve aleyhine açılacak tüm davalarda Hasan Efendi ve Kirkor Efendi'nin yetkilendirildiği belirtilmektedir.

Hüküm No: 196

5 Mayıs 1910 tarihindeki belgede, Bekir Kadı Mahallesi'nden Müftizade Hacı Ali Efendi'nin, tahsildarlığı sırasında zimmetine para geçirmekle suçlandığı ve bu konuda açılacak tüm davalarda, Akif Efendi'nin yetkili kılındığı belirtilmektedir.

Hüküm No: 219

26 Haziran 1910 tarihindeki belgede, vefat etmiş olan Şerife Hatun'un, kendisine ve oğluna miras kalmış olan ev, bağ ve vakfa ait işler ile Trabzon'da bulunan para ve eşyalarıyla ilgili lehine ve aleyhine açılacak tüm davalarda Serkis Efendi'nin yetkili kılındığı belirtilmektedir.

Hüküm No: 227

5 Temmuz 1910 tarihli belgede, Avanos Kazasına bağlı Yağlı köyünden olan Hacı Mustafa ile Hacı Ali Efendi, Aşık Paşa Mahallesinden Edhem Efendi ve diğer ahalinin aleyhlerinde açmış oldukları davalarda Kirkor Efendi'nin yetkilendirildiği belirtilmektedir.

Hüküm No: 239

29 Temmuz 1910 tarihindeki belgede, Yozgat Sancağı Naibinin oğlu Mehmet Nazif Efendi, Kırşehir'deki hanesinin tamirâtı, kiraya verilmesi, Bekir Ağa ile kurmuş oldukları şirketin kâr payının alınması, hanesinin yanındaki Serkis tarafından yaptırılan binanın yıktırılması ve oğulları adına mülk satın almak ve satmak için Hocaazade Mehmed Ferid Efendi'nin yetkili kılındığı belirtilmektedir.

Hüküm No: 264

5 Kasım 1910 tarihli belgede, İmaret Mahallesi'nde olan Şeyh Süleyman Veli Tekkesinin mütevellisi Şeyh Mehmet Efendi'nin, bu vakfın giderlerini idare etmek ve açılacak davalara bakılması için Celal Efendi'nin yetkili kılındığı belirtilmektedir.

1.10. Vakfiye

Hüküm No: 171

19 Mart 1910 tarihindeki vakfiyede, Yazıkınık köyü halkından olan Hacı Halil Ağa'nın köyde bulunan caminin tamir edilmesi için malından ve parasından vakfettiği hükmü bulunmaktadır.

Hüküm No: 175

28 Mart 1910 tarihindeki vakfiyede, Solak- Taşkovan köyünden olan Osman'ın köyde bulunan caminin tamiri için malından ve parasından vakfettiği hükmü bulunmaktadır.

Hüküm No: 244

10 Ağustos 1910 tarihindeki belgede, Belcekânzade Hacı Hüseyin tarafından kurulmuş olan vakfın işleyiş şekli hakkındaki bilgiler bulunmaktadır.

1.11. Kefalet Senedi

Hüküm No: 230

9 Temmuz 1910 tarihindeki kefalet senedi, Eytam Sandığı Müdürlüğü'ne tayin olmuş olan Kazgankaya Mahallesinden Mehmet Efendi'nin, görevi sırasında suiistimal yapmaması için, hem kendi hem de kefil olanların bilgilerini içermektedir.

Hüküm No: 257

27 Ekim 1910 tarihli kefalet senedi, Başkatipliğe tayin olunan Kalenderhan Serçe Önü Mahallesi'nden Gözübüyükzade Sabit Efendi'nin görev sırasında suiistimal yapmaması için hem kendi hem de kefil olanların bilgilerini içermektedir.

1.12. Asayiş

Hüküm No: 34

5 Haziran 1909 tarihli belgede, Evcî köyünden olan Zeynep'in, Sıddık Hacı Habib Ağa ile Sadık köyünden olan Ahmet hakkında açmış olduğu nikah, kız kaçırma ve hırsızlık davalarında Sıddık Efendi'nin yetkili kılındığı belirtilmektedir.

Hüküm No: 35

5 Haziran 1909 tarihli belgede, Evcî köyünden olan Hacı Habib Ağa ve Sadık köyünden olan Ahmet'in, Evcî köyünden olan Şükrü hakkında açmış oldukları kız kaçırma, nikah ve hırsızlık davasında Kırkor Efendi'nin yetkili kılındığı belirtilmektedir.

Hüküm No: 72

28 Ağustos 1909 tarihli ilamda, Uzun Ali Uşağı köyünden olan Sadık'ın jandarma süvari askerlerinden olan Hasan Ağa hakkında açmış olduğu yaralama davasında Yusuf Beyefendi'nin yetkilendirildiği belirtilmektedir.

Hüküm No: 90

30 Ekim 1909 tarihli ilamda, Cumalı Köşker köyünden olan Mehmet hakkında, Ali Çavuş'un açmış olduğu yaralama ve kavgada davasında Yusuf Beyefendi'nin yetkilendirildiği belirtilmektedir.

Hüküm No: 92

6 Kasım 1909 tarihli ilamda, Mecidiye Kazasına bağlı Uzun Pınar köyünden olan Mehmet Ağa hakkında, yine aynı köyden olan Hasan ve Hacı'nın açmış oldukları öldürme davasında Mustafa Bey'in yetkilendirildiği belirtilmektedir.

Hüküm No: 155

14 Şubat 1910 tarihli belgede, Kızılca köyünden olan Mustafa Çavuş'un, Hüseyin ve Şakir hakkında açmış olduğu öldürme davasında Akif Efendi'nin yetkilendirildiği belirtilmektedir.

Hüküm No: 158

17 Şubat 1910 tarihindeki belgede, Kaya Şeyhi Mahallesinden olan Hamid hakkında, Hadice'nin açmış olduğu sahtekarlık ve ev davasında Akif Efendi'nin yetkili kılındığı hükmü yer almaktadır.

Hüküm No: 168

8 Mart 1910 tarihindeki belgede, Keskin Kazasına bağlı Kubad köyünden olan Kamer'in, Murat ve eşi Leyla haklarında açmış olduğu öldürme davasında Todori Efendi'nin yetkilendirildiği belirtilmektedir.

Hüküm No: 194

3 Mayıs 1910 tarihindeki belgede, Mucur'a bağlı Geçid köyünden olan Senem Hatun'un, Kocabeğ ile Süleyman Ağa haklarında açmış olduğu zina davasında Yusuf Beyefendi'nin vekil tayin olunduğu belirtilmektedir.

Hüküm No: 211

7 Haziran 1910 tarihindeki belgede, Hacı Bektaş Nahiyesine bağlı Zir Mahallesinden iken hapisanede tutuklu halde bulunan Arif'in hakkında, İbrahim, Kayserili Osman ve Abdullah'ın açmış oldukları öldürme davasında, Yusuf Beyefendi'nin yetkili kılındığı belirtilmektedir.

Hüküm No: 228

6 Temmuz 1910 tarihli belgede, Sivas'a bağlı Aziziye Kazasının Domuzdere köyünden olan Abdullah'ın oğlu olan Süsürkan'ın katilleri olan Arif ve arkadaşlarının hakkında açmış olduğu öldürme ve kıyas davasında Kirkor Efendi'nin yetkili kılındığı hükmü yer almaktadır.

Hüküm No: 238

28 Temmuz 1910 tarihindeki belgede, Mecidiye kazasının Bağçepınar köyünden olan Şeyh Ömer Ağazade Mehmet, kardeşi Nadir'i kasten öldürenlere karşı dava açtığı ve Yusuf Beyefendi'nin yetkilendirildiği belirtilmektedir.

1.13. İlan

Hüküm No: 80

15 Eylül 1909 tarihindeki ilamda, Ramazan ayının 1909 (1327) yılında perşembe günü başlayacağını halka duyurulması hükmü yer almıştır.

Hüküm No: 83

16 Ekim 1909 tarihindeki ilamda, Ramazan Bayramının 1909 (1327) yılında cumartesi günü olacağını halka duyurulması hükmü yer almıştır.

2. DEĞERLENDİRME

2.1. Sosyal Hayat

Aile, aralarında akrabalık bağı bulunan fertlerden oluşan, toplumun en küçük yapısıdır. Sadece anne, baba ve çocuklardan oluşan tipine çekirdek aile denir. Teyze, hala, amca ve torunlar gibi akrabalık bağları ile oluşan tipine ise geniş aile denir (Kütükoğlu, 2018b: 5).

Şer'iyye sicilleri, Osmanlı Devleti'nin aile yapısı hakkında önemli veriler sunmaktadır. Bunlardan biri de eş sayıları ile ilgili olan verilerdir. Osmanlı Devleti döneminde Kırşehir'de çok eşlilik, 256 belgenin yalnızca 7'sinde görülmüş; evlilik durumu belirtilen diğer belgelerde ise tek eşlilik hâkimdir. Belgelerin çoğunda ise evlilik ile ilgili bilgi verilmemiştir. Aile nüfusu ve çocuk sayısı hakkında edinilen bilgilere göre, genelde çocuk sayısının 1 veya 2 olduğu ancak 6,7,8 ve 9 çocuğa sahip olan ailelerin de bulunduğu tespit edilmiştir.

Şer'iyye sicillerine sıkça konu olan mehr, erkeğin vefatı durumunda bile terekeden öncelikli olarak ödenmesi gereken alacaklar arasında yer almaktadır (Ortaylı, 2022: 56). 22 Numaralı Kırşehir Şer'iyye Sicilinde mehir ile ilgili olarak, bazı belgelerde kuruluş hesabı kullanılırken bazı belgelerde ise para hesabı esas alınmıştır.

Veraset kelimesi; varislik ve mirasta hak sahibi olma (Devellioğlu, 2017: 1337) anlamına gelmekte olup, sicillerde de aile içindeki mirasçıların belirlenmesi ve mirasın paylaşımı konuları ile karşımıza çıkmıştır.

22 Numaralı Kırşehir Şer'iyye sicilindeki örnekte; “(...) Mehmed Nuri Efendinin veraseti işbu müddei mezbûre zevce-i menkûha-i metrûkesi Saadet Hanım bint-i İbrahim Efendi ile sulbîye-i sagîre kızı mezbûre Sıdıka münhasıra olduğu ve bunlardan gayri varisi ve terekesine müstehakk âher kimse bulunduğu bizim malumumuz değildir (...)” (Olçay Çora, 2023: 76-77) görüldüğü üzere, Mehmed Nuri Efendi'nin terekesinde hak sahibi olan sadece karısı Saadet Hanım ve kızı Sıdıka'dır, bunlardan başka miras olarak bıraktıklarını hak eden kimse ve başka bir varisi bulunmadığı kaydedilmiştir.

Birinden bir işi üstlenmesini istemek, eklemek anlamındaki “vasy” kökünden türeyen vesayet kelimesi, hukuksal terim olarak; eda ehliyeti eksik olan, bulunmayanlarla ya da ehliyeti sonradan kısıtlananların malını, mülkünü korumak, onlar adına işletmek, tasarrufta bulunmak anlamında olup, bu yetki hâkim ya da veli tarafından verilir (Bardakoğlu, 2013: 66).

22 Numaralı Kırşehir Şer'iyye siciline göre, örneğin; “(...) vefat iden Celal Efendi ibn-i Şevket Efendinin sulbî sagîr oğlu Nusret ve sulbîye-i sagîre kızı Fitnat ve Latifenin vakt-i rüşd ve sedadlarına değin tesviye-i umûrlarına kibel-i şer'iden bir vasi nasb u ta'yîn ehem ve elzem olmağın emânetle ma'rûf ve istikametle mevsuf ve her vechle umûr-ı vesayeti rû'yet ve tesviyeye muktedir iduğu (...)” (Olçay Çora, 2023: 82) babaları vefat eden Nusret, Fitnat ve Latife'nin fikir ve akıl olgunluğu yaşlarına kadar bir vasi atanması gerektiği davası görülmüştür.

2.2. Yer İsimleri

Sicilde Kırşehir Sancağına bağlı tespit edilen toplam köy sayısı 70'tir. Bunlar: Akçaagıl, Akpınar, Aravin, Aşağı Rahime, Aydoğmuş, Beniz, Boztepe, Cemele, Cerid Kale, Cumalı Köşker, Çadırlı Gevren, Çadırlı Kör Mehmet, Çadırlı Kürd Köşker, Çağırkan, Çamsarı, Çepni Ali, Çiftlik, Çoğun, Deveci Obası, Deveci, Dinek Dağı Solak Uşağı Dulkadirli, Durmuşlu, Evcî, Göyüklü Kebir, Gümüşkûmbet, Habiboğlu Hamurlusu, Hacı Arablı, Hamid, Hasanlar, Helvacılar, İbrişim, İsakocalı, Kaman, Karacaviran, Karalar, Kargın Kızıközü, Kargın Yenice, Kebaz, Kızılca, Köçerli, Kurancalı, Kuru Göl, Küçük Kavak, Ömer Hacı, Ömer Kahya, Ömer Kethuda, Örcün, Reşvan, Sadık, Sarı İn, Sarıcalar Alishar, Sarıcalar Hacı, Sarıcalar Köşker, Savcılı Büyük Oba, Savcılı Dokuz, Savcılı Orta Oba, Sekili, Seyfe, Sıdıklı Büyük Oba, Sofular, Solak-Taşkovan, Talakçı, Tepe Köylü, Toklu Keman, Turhanlı, Uzun Ali Uşağı, Yağmurlu, Yarımkale, Yazıkınık, Yelkenli Akpınar, Yenice Kargın, Yorinağıl-ı Kebir ve Yorinağıl-ı Sağır'dır.

Kırşehir'e ait köy adları dışında, Osmanlı'nın başka vilayet, sancak, kaza ve nahiyelerine ait köy isimleri de yer almaktadır. Bu köy isimlerinden bazıları

şunlardır: Kulu (Konya), Mancesun (Kayseri), Timurlu (Mecidiye), Kavurgalı (Keskin), Geçid (Mucur) ve Hasanlar (Hacı Bektaş).

Mahalle

1909-1910 yıllarında Kırşehir'e ait 24 mahalle adı geçmektedir. Bunlar; Ahi Evran, Aşık Paşa, Bağbaşı, Bekir Kadı, Çukur Çayır, Dinek Bağı, Direkliköşe, Festane, Hacı Hasan, Hamidiye, İmaret, Kalenderhan Serçeönü, Kalpaklıoğlu, Kayabaşı, Kaya Şeyhi, Kazgan Kaya, Kındam, Kocabey, Kuşdili, Medrese, Nasuh Dede, Rum Yenice, Üçgöz, Yenice olup, mahalle isimlerine bakıldığında, Aşık Paşa, Ahi Evran gibi önemli şahsiyetlerin isimlerine de rastlanılmıştır.

22 Numaralı Kırşehir Şer'iyye sicili defterinde, Kırşehir'e ait mahalle isimleri dışında başka vilayetlere, sancaklara, kazalara ve nahiyelere ait mahalle isimleri de yer almaktadır. Örneğin; Timurlu (Konya), Saray (Sivas), Çukur Çeşme (İstanbul), Taş Köprü (Yozgat), Sabacı (Kayseri), Düşkünler (Kalaycık), Karakurd (Nevşehir), Zir (Hacı Bektaş) ve Solaklı (Mucur) mahalleleri geçmektedir.

Sonuç

Şer'iyye sicilleri, şehir tarihi çalışmaları açısından oldukça önemli bir kaynaktır. Özellikle ait olduğu bölgenin ve dönemin; iktisadi, sosyal, coğrafi ve hukuksal durumunu günümüze aktarmaktadır. Belgeler, bireylerin hukuki, dini ve sosyal haklarının korunmasına yönelik kararlar, ailevi ilişkiler, miras hukuku, dini sorumluluklar ve ekonomik düzenlemelerle ilgili detaylar da içermektedir. Bu belgeler, Osmanlı'nın modernleşme süreci ile geleneksel yapının bir arada bulunduğu ve çok katmanlı toplumsal yapıyı anlamak açısından önemli bir kaynak oluşturmaktadır.

Siciller, Osmanlı dönemi hukuk sisteminin temel ilkelerini, uygulama biçimlerini ve bireylerin bu sistem içindeki yerini göstermektedir. Özellikle vekalet işlemleri ve miras hukuku ile ilgili ayrıntılar, dönemin toplumsal yapısına ışık tutmaktadır. Bu tür belgeler, Osmanlı sosyal tarihine yönelik yapılan çalışmalarda önemli bir veri kaynağıdır ve dönemin hukuk sistemine dair özgün bilgiler sunmaktadır.

Sicil, Osmanlı Devleti'ndeki Kırşehir'in aile yapısı hakkında da önemli bilgiler vermektedir. Evlilik akdi gerçekleşmeden önce mehir konusu netleştirilmeliydi ve iki taraf da mehir miktarını şahitler huzurunda kabul etmeliydi. Belgelerde, evlilik döneminde verilmesi taahhüt edilen ve evlilik sürecinde verilen mehir ile ilgili olarak, mehrin değişik miktarlarda olduğu ve bu konuda bir yeknesaklık bulunmadığı tespit edilmiştir. Aynı durum nafaka için de geçerli olup, farklı miktarlar belirlenmiştir.

Sicilde sıkça karşılaşılan davalardan biride boşanmadır. Boşanma işlemi, talak-ı selâse ile gerçekleştirilmiş olup, davada şahitlerin olması ve ispat edilmesi önemliydi. Sicile göre, davalar genel olarak kadınların lehine çözülmüştür. Bu

durum, kadınların mal varlıklarını korumak ve haklarını savunmak için aktif şekilde dava açabildiklerini ve vekil tayin edebildiklerini göstermektedir.

Vasi tayinine dair belgelerde, iki temel esas tespit edilmiştir: Bunlardan biri, bireye reşit olana kadar bir vasi tayin edilmesi, diğeri ise bireyin hakkı olan ve kendisine kalan gelir kaynağının vasisi tarafından mahkeme izniyle kullanılabilmesidir. Miras davaları ise dönemin hukuki meselelerinin önemli bir kısmını oluşturmaktadır. Vefat eden kişilerin miras işlemleri ve mal varlıklarının mirasçıları arasında dağılımı, dönemin aile yapısını ve miras hukukunun işleyişini göstermektedir.

Osmanlı Devleti döneminde Kırşehir Sancağı'na bağlı olan birçok nahiye, köy ve mahalle ismi, günümüzde de varlıklarını sürdürmektedir. Örneğin; Mucur Nahiyesi günümüzde hala Kırşehir'e bağlı bir ilçedir. Yine sicilde geçen Hacı Bektaş Nahiyesi de günümüzde Nevşehir'e bağlı bir ilçe konumundadır.

Osmanlı Devleti dönemi Kırşehir'ine ait iktisadi duruma dair verilere, yine sicillerde rastlanmaktadır. Sicile yansıyan konular içinde tarla ve hayvan davaları sıkça yer almıştır. Bu durum, 1909- 1910 yıllarında Kırşehir ekonomisinde tarım ve hayvancılığın önemli olduğunu göstermektedir.

Müslüman ve gayrimüslim tebaanın bir arada yaşadığı bir toplum düzeni ile vakıf sistemi gibi sosyal dayanışma mekanizmaları dikkat çekmekte olup, dönemin çok kültürlü yapısına işaret etmektedir. Belgeler, bireylerin dava süreçlerindeki temsilci tayin etmeleri ve hukuki haklarını koruma mekanizmalarını da göstermektedir.

Sonuç olarak, Şer'iyye Sicilleri'nin arşivlenerek kayıt altına alınması ve günümüzde kolayca ulaşılabilir olması, Osmanlı Devleti'nin birçok yönden tanınıp anlaşılmasına yardımcı olmaktadır. Hukuki temsil ve yetkilendirme işlemleri, Osmanlı'nın hukuki yapısının işleyişini sergilerken, dini ve sosyal ilanlar, toplumsal birliğin önemini vurgulamaktadır.

Kaynakça

AHISHALI, Recep (2020), “Muhzır”. *Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi*, C. 31, Ankara, ss. 85-86.

AKGÜNDÜZ, Ahmet (1988), *Şer'iyeye Sicilleri- Mahiyeti, Toplu Kataloğu ve Seçme Hükümler* C. 1-1, İstanbul, Engin Ofset.

AKGÜNDÜZ, Ahmet (2000), “İ'lâm”, *Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi*, C.22, İstanbul, ss. 72-73.

APAYDIN, Hacı Yunus (2010), “Şahit”, *Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi*, C. 38, İstanbul, ss. 278-283.

ATAR, Fahrettin (2001), “Kadı”, *Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi*, C.24, Ankara, ss. 66-69.

- ATAR, Fahrettin (2003), "Mahkeme", *Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi*, C.27, Ankara, ss.338-341.
- AVCI, Orhan (1999), Şer'iyye Sicilleri Toplu Kataloglarında Tarih Tesbiti, *Erdem Dergisi* 34, ss.45-73.
- BARDAKOĞLU, Ali (2013), "Vesayet". *Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi*, C.43, İstanbul, ss.66-70.
- BOA, MŞH. ŞSC. (Devlet Arşivleri Başkanlığı Osmanlı Arşivi Meşihat Şer'iyye Sicil Defterleri), no.6128/22.
- CİHAN, Avşar (1990), *Kırşehir ve İlçeleri*, Ankara, Özgün.
- DEVELLİOĞLU, Ferit (2017), *Osmanlıca-Türkçe Ansiklopedik Lugat*, Ankara (33.Baskı), Aydın.
- DOĞAN, İsmail (2019), "Klasik Dönem Osmanlı Mahkemeleri", *Kafdağı*, S.4-2, ss.194-217.
- DOĞANGÜZEL, Betül (2019), "Tanzimat Döneminin Şeriye Mahkemeleri ve Kadıların Değişim Sürecine Etkisi", *Adalet Dergisi*, S.62-63, ss.49-66.
- DURHAN, İbrahim (2008), "Tanzimat Döneminde Osmanlı Yargı Teşkilâtındaki Gelişmeler", *Erzincan Binalı Yıldırım Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, C.XII S.3-4, ss.55-111.
- ERDEM, Sevim (2010) , "1786- 1789 (H.1200- 1203) Tarihli 65 Numaralı Adana Şer'iyye Sicili Tanıtımı ve Fihristi", *Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, C.20 S.1, ss.489- 519.
- ERÜNSAL, İsmail. E. (2018), "Osmanlı Mahkemelerinde Şâhitler: Şuhûdü'l-'udûlden Şuhûdü'l-hâle Geçiş", *Osmanlı Araştırmaları*, C.53 S.53, ss.1-49.
- ESKİKURT, Adnan (2014), "Ortaçağ Anadolu Ticaret Yolları", *Muğla Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, S.33, ss.15-40.
- EVLİYA Çelebi (1983) (Haz. İ. Parmaksızoğlu), *Seyahatname (Giriş)*, Ankara (1. Baskı) Kültür ve Turizm Bakanlığı Yayınları.
- GÖKÇEK, L. G., İnce, G. (2016), "Asur Ticaret Kolonileri Çağında Anadolu'da İnanç Sistemi", *Fırat Üniversitesi Orta Doğu Araştırmaları Dergisi*, C.12 S.1, ss.43-56.
- GÜNÇIKTI, Murat (2010), *795 Numaralı Temettuat Defterine Göre Kırşehir Merkez Kazası Sosyo- Ekonomik Durumu (1250/1834-35)*, Selçuk Üniversitesi, Tarih Ana Bilim Dalı Yüksek Lisans Tezi, Konya.

- GÜNDÜZ, Ahmet (2011), “1914- 1918 Yılları Arasında Kırşehir’de Bulunan Sürgün ArapAileleri”, *Turkish Studies- İnternational Periodical For The Languages, Terature and History of Turkish or Turkic*, C.6 S.1, ss.1239-1257.
- HALAÇOĞLU, Yusuf (2011), “Şer’iyye Sicillerinin Toplu Kataloğuna Doğru (Adana Şer’iyye Sicilleri)”, *İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Tarih Dergisi*, 1976 S.30, ss.99-108.
- HORVATH, Bela (2010), *Anadolu 1913* (3. Baskı) (Çev. T. Demirkıran), İstanbul, Tarih Vakfı Yurt Yayınları.
- İNALCIK, Halil (2000), *Osmanlı’da Devlet, Hukuk, Adalet*. İstanbul, Eren.
- İPŞİRLİ, Mehmet, “Naib”, *Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi*, C.32, İstanbul, ss.312-313.
- KARACA, Yusuf (2002), “Kırşehir”, *Tarih Ansiklopedisi*, C.6, Ankara, Berikan.
- KAVAK, Nuri (2015), “Osmanlı Muhakeme Sisteminde Katiplik Mesleğinin Yeri ve Önemi”, *Pamukkale Journal of Eurasian Socioeconomic Studies*, C.2 S.2, ss.1-10.
- KAYAR, Betül (2020), “Osmanlı Yargı Teşkilatında Naib”, *Yıldırım Beyazıt Hukuk Dergisi*, S.1, ss.189-234.
- KÜÇÜKAŞCI, Mustafa Sabri (2022), “Kâtib”, *Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi*, C.25, Ankara, ss.49-52.
- KÜTÜKOĞLU, Mübahat S. (2018a), *Osmanlı Belgelerinin Dili- Diplomatik* (4.Baskı), Ankara, TTK Yayınları.
- KÜTÜKOĞLU, Mübahat. S. (2018b), *Osmanlı’nın Sosyo-Kültürel ve İktisadi Yapısı*, Ankara, TTK Yayınları.
- MISTANOĞLU, Nurhan (2004), *XIX. Yüzyılın İkinci Yarısında Kırşehir Sancağı*, Selçuk Üniversitesi Tarih Ana Bilim Dalı Doktora Tezi, Konya.
- NOHUTÇU, Ahmet (2020), *Anayasa Hukuku*. Ankara, Savaş.
- OLÇAY Çora, Ebru (2023), *22 Numaralı Kırşehir Şer’iyye Sicili’nin (H.1327-1328/M.1909-1910) Transkripsiyonu Ve Değerlendirilmesi*, Bitlis Eren Üniversitesi, Tarih Ana Bilim Dalı Yüksek Lisans Tezi, Bitlis.
- ORTAYLI, İlber (2001), “Osmanlı Devleti’nde Kadı”, *Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi*, C.24, Ankara, ss.69-73.
- ORTAYLI, İlber (2002), *Osmanlı Toplumunda Aile* (5. Baskı), İstanbul, Pan.
- ÖZGÜDENLİ, Osman Gazi (2012), “Vakfiye”, *Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi*, C.42, İstanbul, ss.465-467.

- ÖZKAN, Mehmet (2022), “Tanzimat Sonrası Osmanlı Ceza Hukuku Düzenlemeleri”, *Balıkesir İlahiyat Dergisi*, S.15, ss.241-277.
- SARAY, Mehmet (2012), “Devletlerarası Hukukun Meydana Gelmesinde Osmanlı Devleti'nin Rolü”, *Atatürk Dergisi*, C.1 S.1, ss.49-55.
- SÜRMELİ, İlyas (1984), *İlimiz Kırşehir* (2. Baskı), Kırşehir, Güneş.
- ŞAHİN, İlhan (2002), “Kırşehir”, *Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi*, C.25, Ankara, ss.480-484.
- TARIM, Cevat Hakkı (1938), *Kırşehir Tarihi*, Kırşehir, Kırşehir Vilayet Matbaası.
- TEBER, Ömer Faruk (2000), “Osmanlı Devleti Adli Yapısından Bir Kesit: Şer'iye Siciller”, *Erdem*, C.12 S.35, ss.537-554.
- TOSUN, Mehmet (2020). *Kırşehir 21 Numaralı Şer'iyye Sicili Transkripsiyonu ve Değerlendirmesi (R.1323-1325 / M.1908-1909)*, Ahi Evran Üniversitesi, Tarih Ana Bilim Dalı Yüksek Lisans Tezi, Kırşehir.
- UĞUR, Yunus (2010), “Şer'iyye Sicilleri”, *Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi*, C.39, İstanbul, ss.8-11.
- UZUNÇARŞILI, İsmail Hakkı (1988), *Osmanlı Devleti'nin İlmiye Teşkilatı* (3. Baskı), Ankara, TTK.
- ÜNSAL, Veli (2012a), *Eskiçağda Kırşehir ve Çevresi*, Kırşehir, Kırşehir Belediyesi Kültür- Tarihi Yayınları Serisi 11.
- ÜNSAL, Veli (2012b), “Kırşehir ve Çevresinde İlk Ticari Faaliyetler”, *Turkish Studies*, C.7 S.4-II, ss. 3169-3180.
- YALÇINKAYA, Nurullah (2013), *408 Numaralı Lice Şer'iyye Sicili'nin Transkripsiyonu ve Değerlendirilmesi (H.1329-1331/ M.1911,1913)*, Yüzüncü Yıl Üniversitesi, Tarih Ana Bilim Dalı Yüksek Lisans Tezi, Van.
- YÜKSEL, Hasan (2012), “Vakfiye”, *Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi*, C.42, İstanbul, ss.467-469.